

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทางการจัดการที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการจัดการ

1. การบริหารจัดการ
2. ทฤษฎีการทางการบริหาร หรือการบริหารจัดการด้วยหลัก 6M'S
3. หลักการจัดการของเฮนรี ฟาโย (Henri Fayol)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี

1. หลักการจัดเก็บภาษี
2. ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี
3. ปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

1. ความหมายและความสำคัญของรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร
3. การจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร
4. ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบกิจการค่าน้ำมันในเขตจังหวัดยโสธร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการจัดการ

1. การบริหารจัดการ

1.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของทุกองค์การจะประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มารวมตัวกันเพื่อจะดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลงได้โดยลำพังนั้น การทำงานของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่ม จะต้องประสานงานกันและมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยอาศัยกลุ่มของกิจกรรมที่ถูกออกแบบมาเพื่อสนับสนุนและชี้นำแนวทางสำหรับการทำงานเหล่านั้น กลุ่มของกิจกรรมดังกล่าวนี้ หมายถึงการจัดการ (Management) (พินิจจรีย์ นามวัฒน์. 2545ก : 206) ซึ่งคำว่า การจัดการ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า การบริหาร (Administration) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้การจัดการเป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับ การบริหาร โดยขอให้ความหมายที่มีนักวิชาการและนักทฤษฎีได้ให้คำนิยามไว้ โดยมีทั้งที่คล้ายคลึงกันและที่แตกต่างกัน ไปบ้างในบางประเด็น ดังนี้

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2535 : 3) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของ คำทั้งสอง ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ การบริหารเกี่ยวข้องกับการสร้างหรือการกำหนดนโยบาย (Policy) ส่วนการจัดการเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นผล การบริหารเป็นการกระทำของนักบริหารในระดับสูงขององค์กร ส่วนการจัดการเป็นการกระทำของนักบริหารในระดับที่ต่ำลงมา การบริหารเกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการจัดการเรื่อง การเงิน การคลัง องค์กรและบุคลากร ส่วนการจัดการเป็นการทำให้งานสัมฤทธิ์ผลโดยบุคคลหลาย ๆ คน การบริหารเกี่ยวข้องกับการเลือกในเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการอยู่รอด คุณค่า บุคลิกภาพ การเจริญเติบโต และการประสบความสำเร็จสูงสุด ส่วนการจัดการเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่เป็นประจำและการบริหารเน้นมองทั้งเรื่องภายนอกและภายในขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ความสัมพันธ์กับภายนอก และเช่นเดียวกันกับประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องภายใน ส่วนการจัดการนั้นเป็นการมองในแวดวงภายในที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน องค์กร

เฟรนช์ และซาเวิร์ด (French and Saward. 1975 : 9 ; อ้างในพินิจจรีย์ นามวัฒน์. 2540 : 5) ได้นิยามคำว่า การจัดการ ไว้ใน Dictionary of Management ว่า การจัดการ คือ กระบวนการ กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่า

กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในอันที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายามรวมของกลุ่มบุคคล

ฮิตตี, มิดเดิลมิสต์และเมธิส (Hitt, Middlemist and Mathis. 1977 ; อ้างถึงใน พิมลจรรย์ นามวัฒน์. 2540 : 5-6) ได้ให้คำนิยามเพื่ออธิบายถึงความหมายของคำว่า การจัดการ ไว้อย่างเหมาะสมในหนังสือ Effective Management ซึ่งเป็นคำนิยามที่ให้ความหมายกว้างขวาง และทันสมัยที่สุดว่า การบริหาร คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยคำนิยามนี้ได้ ครอบคลุมสาระสำคัญซึ่งเป็นประเด็นหลักของการบริหาร 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ทรัพยากร และการประสมประสาน

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2544 : 17) ให้ความหมายของคำว่า การจัดการ

(Management) คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ ให้การดำเนินงานเป็นไป เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ จัดตำแหน่งทางการแข่งขันขององค์การเพื่อดำเนินงาน ในรูปของวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่ชัดเจนและใช้เป็นแนวทางสำหรับกำกับใช้ทรัพยากร ในแผนงานต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำองค์กร ไปสู่การมีความ ได้เปรียบทางการแข่งขัน มีการเจริญเติบโต ที่ยั่งยืนในระยะยาว

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2545ก : 206) ได้นิยามคำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์และประสานความพยายามของบุคลากรเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์นั้น

ดอนเนลลี, กิปสัน และไอแวนชีวิช (Donnelly, Gibson and Ivancevich. 1992 : 5) ได้นิยามคำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินการเพื่อ ประสานกิจกรรมของบุคคลอื่นให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถกระทำ ได้ โดยลำพัง

วอลโด (Waldo. 1955 : 6 ; อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีพานนท์) อรรถมานะ. 2535 : 4) กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง ความพยายามของมนุษย์ในการมีประสานงาน รูปแบบหนึ่งที่มีระดับของความมีเหตุผลอย่างสูง ซึ่งความมีเหตุผลดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายปลายทาง

ดับริน, ไอร์แลนด์และวิลเลียม (Dubrin, Ireland and Williams. 1989 : 4 ; อ้างถึงใน พิมลจรรย์ นามวัฒน์. 2545ก : 206) ได้นิยามคำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการใช้ทรัพยากรขององค์กร เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยการทำหน้าที่ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงานและการควบคุม

ไซมอน, สมิทเบิร์ก และทอมป์สัน (Simon, Smithburg and Thompson. 1961 : 3 ; อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีทยานนท์) อรรถมานะ. 2535 : 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน

สร้อยตระกูล (ตีทยานนท์) อรรถมานะ (2535 : 4) ได้นิยามไว้ว่า การบริหาร คือ การกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล

บราวน์ (Warren B. Brown. 1980 : 6 ; อ้างถึงใน อวยชัย ชบา. 2545 : 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ งานของผู้หน้าที่ใช้ทรัพยากรบริหารทั้งปวง ที่มีอยู่ในหน่วยงานเพื่อให้เป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุผล

คูนท์ (Harold Koontz. 1972 : 123 ; อ้างถึงใน อวยชัย ชบา. 2545 : 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารหมายถึง การจัดดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้ปัจจัยทรัพยากรการบริหารอันได้แก่ คน วัสดุ และวิธีการจัดการต่าง ๆ

สโตนอร์ และฟรีแมน (Stoner and Freeman. 1992 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

บาร์โทล และมาร์ติน (Bartol and Martin. 1991 : 6) ได้ให้ความหมายการบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545 : 3-5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมี

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2552 : 103) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะการดำเนินการนำวัตถุประสงค์สู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนด

ไว้ การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหารอย่างไร อย่างไรก็ตามก็ผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่ได้กำหนดไว้แล้วไปดำเนินการร่วมกัน ทรัพยากร (Assembling Resource) ทำให้การผลิตหรือการใช้ปัจจัยการบริหาร (ได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ สวัสดิการ ฯลฯ) ก่อให้เกิดผลผลิตขั้นสุดท้าย

1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการ

พินิจจรรย์ นามวัฒน์ (2545ก : 206) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้

1.2.1 การจัดการเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้องค์การดำเนินไปได้ องค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาครัฐบาล ต่างก็ต้องดำเนินการ โดยอาศัยการจัดการทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าความสำคัญของการบริหารจัดการอยู่ที่กิจกรรมทางการจัดการที่มีต่อเจ้าขององค์กร ซึ่งรวมถึงผู้ถือหุ้นและสมาชิกทุกคนในองค์กรรวมถึงประชาชนในสังคมซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้าและบริการอันเป็นผลผลิตขององค์กรนั้น ๆ

1.2.2 การตัดสินใจทางการจัดการมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการผลิตและการกำหนดเป้าหมายซึ่งมีผลกระทบต่อองค์การและสังคม โดยส่วนรวมด้วยอาจกล่าวได้ว่าการจัดการมีความสำคัญต่อมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในแง่ของความรับผิดชอบที่การจัดการมีต่อการผลิตสินค้าและบริการที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคและผู้รับบริการต่อการรักษาสุขภาพแวดล้อมและต่อความสันติสุขของสังคม

1.2.3 การจัดการก่อให้เกิดสถานะการจ้างงาน ซึ่งมีผลต่อการยกระดับรายได้และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นรวมทั้งการได้บริโภคสินค้าและบริการที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการจัดการมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ คือ การประสานประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการอธิบายความหมายของการบริหารจัดการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการ

2. ทรัพยากรทางการบริหาร หรือการบริหารจัดการด้วยหลัก 6 M's

ทรัพยากรการบริหารนับเป็นปัจจัยเกื้อกูลและส่งเสริมการทำงานของกลุ่มคนในองค์การให้ดำเนินไปได้และทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ในที่สุด ดังจะเห็น ได้จากการให้ความหมายของการบริหารจัดการที่นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ไว้ ซึ่งสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเป็นการประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การตั้งไว้ โดยใช้ปัจจัยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุและการจัดการหรือที่เรียกโดยย่อว่า 4 M's (Man Money Materia and Management) แต่โดยที่สภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปองค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การด้วย ทั้งนี้ นักวิชาการหลายท่านต่างก็มีความเห็นในเรื่องทรัพยากรการบริหารแตกต่างกันออกไป พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2540 : 6) ได้สรุปว่าทรัพยากรในการบริหารประกอบด้วย

1. ทรัพยากรคน หมายถึง จำนวนหน่วยงาน จำนวนคนในหน่วยงาน ตลอดจนทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานด้านกำลังคน
2. ทรัพยากรด้านทุน หมายถึง ทั้งการหาทุนและการใช้จ่ายเงินทุนในการดำเนินงานทรัพยากรด้านวิชาการ หมายรวมถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร อาคาร สถานที่ ตลอดจนวิธีการที่ควรใช้ในการดำเนินการ
3. ทรัพยากรด้านลูกค้า หมายถึงผู้ซื้อสินค้าหรือผู้ใช้บริการองค์การซึ่งเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตขององค์การ
4. ทรัพยากรด้านเวลา เป็นทรัพยากรที่เป็นตัวจำกัดสำหรับการดำเนินการทั้งนี้รวมถึงกำหนดเวลาระยะเวลาด้วย

วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2550 : 132-134) ได้สรุปเกี่ยวกับทรัพยากรทางการบริหารไว้ดังนี้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วยคำ สองคำ คือ “การบริหาร” กับ “ทรัพยากรมนุษย์” โดยที่ “การบริหาร” หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในขณะที่ “มนุษย์” เป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในบรรดาทรัพยากรทางการบริหาร (4 M's) อันประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์หรือวัตถุดิบ (Material) การจัดการหรือวิธีการ

(Management or Method) ต่อมาก็เพิ่มเป็น 6 M's คือ เครื่องจักร (Machine) และการตลาดหรือ การให้บริการประชาชน (Market) และ 7 M's คือ ขวัญและกำลังใจ (Moral) ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 คน (Man) หมายถึง บุคลากร คือ ผู้ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับระบบงาน หรือ หมายถึง คนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับระบบนั่นเอง อาจจะประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับต่าง ๆ ซึ่งจะมีทั้งผู้บริหาร ระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติงานอาจประกอบด้วยนักวิชาการใน ระดับต่าง ๆ แต่จะนับรวมลูกค้าหรือผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญไม่น้อยของระบบด้วย หรือไม่ ก็ย่อมสุดแล้วแต่นักวิชาการทางด้านบริหารระบบจะตัดสินใจ

2.2 เงิน (Money) หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเงินของระบบ ซึ่ง นับเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบ เช่น เงินทุน เงินสด เงินหมุนเวียน เงินค่าใช้จ่าย หรือ เงินรายรับ รายจ่ายต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น ถ้าการเงินของระบบไม่ดีพอแล้ว ระบบนั้นย่อมจะ ประสบกับความยุ่งยากหรืออาจถึงแก่การหายนะได้ เพราะฉะนั้น ระบบธุรกิจทุกชนิดจะต้องมี ความระมัดระวังในเรื่องของการเงินเป็นพิเศษ

2.3 วัสดุอุปกรณ์หรือวัตถุดิบ (Material) หมายถึง ตัวสินค้าหรือวัสดุที่ใช้ใน การผลิตสินค้าหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

2.4 การจัดการหรือวิธีการ (Management or Method) หมายถึง การบริหาร ระบบ ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้ระบบเกิดปัญหา เพราะการบริหารที่ไม่ดีหรือการบริหารที่ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สถานะแวดล้อมหรือไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เรียกกันว่า ไม่เป็นไปตามโลกาวัตรหรือการ ได้ผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ มาบริหารงาน ซึ่งส่วนมากมักเกิดขึ้นในระบบราชการ สำหรับระบบทางธุรกิจของเอกชนจะถือ ว่า การบริหารงานเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าการบริหารไม่ดีแล้วธุรกิจนั้นก็ไม่สามารถที่ จะอยู่ได้กิจการต้องล้มเลิกไปในที่สุด

2.5 เครื่องจักร (Machine) หมายถึง เครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ในโรงงานหรือในสำนักงาน ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สร้างปัญหาให้กับระบบอย่างสำคัญ ประการหนึ่งเหมือนกัน ปัญหาที่ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ทำงานไม่ทันกำหนดเวลาที่กำหนด ไว้ ทำให้เกิดความเสียหายขาดรายได้หรือขาดทุนมักเกิดจากการขาดเครื่องมือเครื่องใช้ใน การปฏิบัติงาน เป็นต้น

2.6 การตลาดหรือการให้บริการประชาชน (Market) หมายถึง องค์การสามารถให้การแนะนำในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนอยู่ตลอดเวลาโดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

2.7 ขวัญและกำลังใจ (Morale) หมายถึง ขวัญและกำลังใจของบุคคลในระบบหรือหมายถึงค่านิยมของคนที่มีต่อระบบหรือต่อองค์กรมากกว่า ซึ่งเป็นค่านิยมของคนในระบบที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นค่านิยมของผู้บริโภคหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้ระบบอยู่รอด และกระตุ้นจิตใจด้วยวิธีต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายในสิ่งนี้ระบบที่ขาดค่านิยมหรือขาดความเชื่อมั่นของบุคคล ระบบนั้นก็มักจะอยู่ต่อไปไม่ได้ จะต้องประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

จากการศึกษาทรัพยากรทางการบริหารเป็นทั้งปัจจัยเกื้อกูลและปัจจัยส่งเสริมการจัดการ เพราะจะช่วยให้องค์การกระทำหรือดำเนินภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทรัพยากรที่สำคัญ คือ คน เนื่องจากคนเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร การจัดการและการให้บริการประชาชน ซึ่งการใช้ทรัพยากรทางการบริหารคือ การบริหารจัดการด้วยหลัก 6 M's ดังนี้

1. คน (Man) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ใช้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับงาน
2. เงิน (Money) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ใช้เงินงบประมาณด้วยความประหยัด และเป็นประโยชน์สูงสุดกับประชาชน
3. วัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเครื่องจักร (Machine) ในการให้บริการประชาชนและใช้ในองค์กรเป็นไปด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับการให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว หรือการใช้ทรัพยากรในด้านนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดเป็นสำคัญ
4. การจัดการทั่วไป (Management) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้มีการวางแผนนโยบาย แผนงานการจัดส่วนราชการ การมอบอำนาจหน้าที่ การบังคับบัญชา การประสานงาน การสื่อสาร 2 ทาง การเสริมแรงจิตใจ การสร้างขวัญกำลังใจ และการควบคุม ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารราชการและการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย สามารถสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ทันทั่วถึง
5. การตลาดหรือการให้บริการประชาชน (Market) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ให้ข้อมูล ให้การแนะนำและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ กับประชาชนตลอดเวลา

ที่มาใช้บริการจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งนี้โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์
ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่

6. จริยธรรม (Morality) หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดและ
บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เอาใจเอาเปรียบประชาชน คำนึงถึงกฎระเบียบและ
ความถูกต้องเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการด้วยหลัก 6M's เป็นการจัดการในองค์การ โดยหาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโสธร นำไปใช้ในด้านองค์ประกอบทางการจัดการการจัดเก็บจาก
การค้ำน้ำมัน ได้แก่ ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และ
การควบคุม ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการบริหารจัดการดังกล่าวไปใช้แล้ว อาจจะทำให้
การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโสธร เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หลักการจัดการของเฮนรี ฟาโย (Henri Fayol)

ในการบริหารการจัดการได้มีกลุ่มแนวความคิดที่สำคัญแยกออกเป็น 3 กลุ่ม
ได้แก่ กลุ่มแนวความคิดคลาสสิก กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมมนุษย์ และกลุ่มแนวความคิด
การจัดการสมัยใหม่สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดเอากลุ่มแนวความคิดคลาสสิก ทฤษฎีหรือ
แนวความคิดการจัดการเชิงบริหาร (Administrative Management) เป็นกรอบแนวความคิดที่ใช้
ในการวิจัย ซึ่งผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกแนวคิดนี้คือ เฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol)
โดยผลงานของฟาโยล์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการ (Principles) และปัจจัย (Element) ของ
การจัดการ ซึ่งเขาได้อธิบายความแตกต่างระหว่างคำ 2 คำนี้ไว้ว่า หลักการ หมายถึง กฎหรือ
แนวทาง (Rules or Guides) ส่วนปัจจัย หมายถึง หน้าที่ (Functions) ฟาโยล์ เห็นว่า หลัก
การในการจัดการนั้นควรจะยืดหยุ่นและสามารถปรับไปตามตัวแปรต่าง ๆ ก็ได้ผู้บริหารจึง
จำเป็นต้องรู้ว่าจะใช้และปรับหลักการได้อย่างไร นอกจากนี้ เฮนรี ฟาโย (จุมพล นิมิตพานิช.
2545 : 140) ยังมีความเชื่อว่า การจัดการเป็นกระบวนการของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารต้อง
กระทำซึ่งอาจกำหนดกิจกรรมเหล่านั้นขึ้นเป็นสากลได้ ประกอบด้วย การวางแผน การจัด
องค์การ การบังคับบัญชา การประสานงานและการควบคุม โดยหากดำเนินการตาม
กระบวนการดังกล่าวจะทำให้การบริหารขององค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ

3.1 หลักการจัดการ สำหรับหลักการที่ได้กำหนดขึ้นเมื่ออยู่ 14 ประการ
(พินดจรรย์ นามวัฒน์. 2540 : 19-21) ได้แก่

3.1.1 การจัดแบ่งงานกันทำ (Division of work) เป็นหลักการใช้ประโยชน์บุคคลและกลุ่มบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด หลักการนี้ทำให้สามารถลดจำนวนคนงานลงได้ตามความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานแต่ละด้าน

3.1.2 อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึงสิทธิที่จะออกคำสั่งและอำนาจที่จะทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม โดยมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นสืบเนื่องและเป็นของควบคู่กันที่จะขาดเสียมิได้ มีอำนาจหน้าที่เกิดขึ้นเมื่อใด หน้าที่รับผิดชอบก็ย่อมต้องเกิดขึ้นเมื่อนั้นเสมอ

3.1.3 ระเบียบวินัย (Disciplines) คือการยินยอมที่จะปฏิบัติตาม เป็นพฤติกรรมและการแสดงออกของการเคารพในข้อตกลงระหว่างองค์กรกับพนักงาน ซึ่งวิธีที่ดีที่สุดจะรักษาระเบียบวินัยได้ก็คือ มีผู้บริหารที่ดีในทุกๆระดับ ข้อตกลงทั้งหมดต้องชัดเจนและเป็นธรรมที่สุดเท่าที่จะทำได้และ การลงโทษต้องเป็นไปตามกรรมวิธีทางตุลาการ

3.1.4 เอกภาพในสายบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการกระทำกิจกรรมทุกกิจกรรมผู้ใต้บังคับบัญชาควรรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ไม่มีใครสามารถจะปรับตัวให้เข้ากับการมีผู้บังคับบัญชาเกินกว่าหนึ่งคนได้ ไม่ว่าจะในกรณีใดทั้งสิ้น

3.1.5 เอกภาพในด้านแนวทาง (Unity of Direction) กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันย่อมต้องมีจุดหมายปลายทางและแผนงานที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.1.6 ประโยชน์ส่วนตัวยอมเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interest to General Interest) ในวงการธุรกิจผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไม่ควรจะอยู่เหนือผลประโยชน์ของงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

3.1.7 การให้ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ (Remuneration of Personnel) อัตราการให้ค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เกิดจากเจตนาธรรมณ์ ของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการและคุณค่าของเจ้าหน้าที่ โดยคำนึงถึงค่าครองชีพ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่มากมายหรือขาดแคลน สภาพทั่ว ๆ ไป ของธุรกิจและนอกจากนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับค่านิยม ของเจ้าหน้าที่และวิธีการในการให้ค่าตอบแทน การตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินมักจะใช้กันในกรณีที่เป็นเรื่องใหญ่ ๆ และอาจกล่าวได้ว่าในการทำงานภาครัฐกิจนั้นแทบจะไม่มีกรจ่ายค่าตอบแทนในรูปของตัวเงินเลย

3.1.8 การรวมอำนาจ (Centralization) การรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจเป็นการกำหนดอัตราส่วนเพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุด อะไรก็ตามที่เพิ่มความสำคัญให้แก่บทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาก็คือการกระจายอำนาจ และอะไรก็ตามที่เป็นไปในทางตรงกัน

ข้ามเป็นการรวมอำนาจ จึงควรกำหนดอัตราส่วนให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3.1.9 การจัดลำดับของสายงาน (Solar Chain) หมายถึงการจัดลำดับอำนาจหน้าที่จากระดับที่มีอำนาจหน้าที่สูงสุดมาจนถึงระดับที่มีอำนาจหน้าที่ต่ำสุด โดยการให้ผู้ที่อยู่ในระดับเดียวกันติดต่อกันเองได้โดยตรง ก็จะช่วยให้การทำงานง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

3.1.10 ความระเบียบ (Order) คือการจัดที่สำหรับทุก ๆ สิ่งและจัดให้ทุก ๆ สิ่งอยู่ในที่ที่จัดไว้ หรือการจัดที่สำหรับทุก ๆ คนจัดทุก ๆ คนให้อยู่ที่ของงาน การวางแผนทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกับการจัดระเบียบวัสดุสิ่งของจะทำให้การกำหนดตัวบุคคลและการควบคุมบุคคลและการควบคุมบุคคลง่ายขึ้น

3.1.11 ความเป็นธรรม (Equity) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในเรื่องของเจ้าหน้าที่ก็คือความต้องการในอันที่จะถูกปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค

3.1.12 ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความไม่มั่นคงในการทำงานเป็นได้ทั้งเหตุและผลของการทำงานที่เลว หมายความว่า การดำเนินงานที่เลวอาจเป็นสาเหตุแห่งการขาดความมั่นคงในการทำงาน และในขณะเดียวกันก็อาจเป็นผลเนื่องมาจากการขาดความมั่นคงในการทำงานได้เช่นกัน

3.1.13 ความคิดริเริ่ม (Initiative) บุคคลควรมีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มของตนเองภายในขอบเขตจำกัดแห่งอำนาจหน้าที่และระเบียบวินัย

3.1.14 ความสามัคคี (Esprit de Corp) ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ย่อมเป็นพลังในการกระทำกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น หลักการนี้เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักการมีเอกภาพในสายบังคับบัญชา

3.2 ปัจจัยของการจัดการ สำหรับปัจจัย (Element) หรือหน้าที่ (Functions) ของการจัดการหรือหน้าที่ในกระบวนการจัดการ ฟ้าโยลีได้กำหนดไว้ 5 ประการดังนี้

3.2.1 การวางแผน (Planning) ในกระบวนการจัดการ การวางแผนเป็นหน้าที่ซึ่งต้องปฏิบัติก่อนหน้าที่อื่น เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ครอบคลุมการกำหนดเป้าหมายหรือความสำเร็จในอนาคต รวมทั้งแนวปฏิบัติสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ดังคำนิยามที่ว่า การวางแผน คือ กระบวนการวางรูปแบบภาวะที่ต้องการในอนาคต โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่เห็นว่าดีที่สุดสำหรับการบรรลุผลสำเร็จตามต้องการ

พินิจจรรย นามวัฒน์ (2545ก : 221) ได้ให้ความสำคัญและองค์ประกอบพื้นฐานของการวางแผนไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญของการวางแผน ปัจจุบันนี้การจ้องการมีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และต้องเผชิญกับปัญหามากมาย ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้พฤติกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรต่างก็ไม่เป็นอิสระจากกัน และจะต้องมีความสอดคล้องต่อเนื่องกันอยู่เสมอถึงจะทำให้้องค์การประสบความสำเร็จได้ จึงจำเป็นต้องมีการคาดคะเนพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า หากไม่มีการคาดคะเนพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ผลที่ตามมาก็จะเป็นอันตรายต่อองค์กร โดยส่วนรวม การวางแผนจึงมีความสำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

1.1 ประสานความพยายามของกิจการ การวางแผนเป็นเทคนิคที่สำคัญในการประสานการทำงานของแต่ละบุคคลและกลุ่มบุคคลให้ทำงานเพื่อความสำเร็จของกิจการ เพราะในการวางแผนจะต้องมีการตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมของกิจการ และกำหนดวัตถุประสงค์รองสำหรับแต่ละแผนงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจการ รวมทั้งตัดสินใจกำหนดแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ ที่ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ในเวลาเดียวกัน

1.2 การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง ในการวางแผนซึ่งได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติกว้าง ๆ ไว้สำหรับการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดแนวทางกว้าง ๆ นี้เป็นการเปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่ายิ่งระยะเวลาของแผนยาวนานก็ยิ่งจำเป็นต้องมีแผนสำรองไว้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นด้วย

1.3 กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติสำหรับดำเนินการของแต่ละบุคคลและกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการและแผนงานที่กำหนดขึ้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ของกิจการและของแผนงานจึงต่างก็เป็นพื้นฐานสำหรับมาตรฐานการปฏิบัติงานทั้งสิ้น

1.4 พัฒนาผู้บริหาร ในการวางแผนต้องมีการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ดังนั้นการที่ผู้บริหารได้มีส่วนร่วมในการวางแผน จึงนับได้ว่าทั้ง้องค์การและผู้บริหารต่างก็ได้ประโยชน์จากการวางแผนในแง่ของการพัฒนาบุคลากรระดับบริหาร

2. องค์ประกอบพื้นฐานของการวางแผน ผู้บริหารต้องทำการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการคือ

2.1 วัตถุประสงค์ การตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับอนาคตเป็นกิจกรรมแรกของกระบวนการวางแผนโดยทั่ว ๆ ไปที่ผู้บริหารทุกคนต้องกระทำวัตถุประสงค์ หมายถึงสภาพการณ์ในอนาคตเป็นที่พึงประสงค์ของผู้วางแผนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวางแผนเพื่อจัดการ ผู้บริหารจะต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

2.2 การกระทำ หมายถึง กิจกรรมเฉพาะเรื่องหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.3 ทรัพยากร ในการวางแผนผู้วางแผนต้องระบุประเภทและจำนวนทรัพยากรที่ต้องการ รวมทั้งความเป็นไปได้ของแหล่งที่มาของการจัดสรรทรัพยากรนั้นซึ่งมักจะแสดงออกในรูปของงบประมาณ

2.4 การดำเนินการตามแผน แผนงานต้องครอบคลุมวิธีการและหนทางที่จะได้ดำเนินการไปตามการกระทำที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมอบหมายงานและการนำบุคลากรให้ปฏิบัติตามแผนจนสำเร็จ

สรุป การวางแผนไม่ว่าจะเป็นในระดับใดขององค์การ ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ประการข้างต้น ทั้งนี้ต้องอาศัยกิจกรรมด้านการพยากรณ์และการงบประมาณควบคู่ไปกับการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบดังกล่าว โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และการกระทำเป็นเรื่องของอนาคต ผู้บริหารไม่อาจตัดสินใจได้โดยไม่ทำการพยากรณ์อนาคต และการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำก็ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางทรัพยากร ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการงบประมาณด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 1 ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการจัดการด้านการวางแผนการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน มีการจัดทำแผน การกำหนดขั้นตอนของกิจกรรม การกำหนดห้วงระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ การกำหนดเป้าหมายของการจัดเก็บเพื่อให้ผู้ประกอบการเต็มใจเสียภาษี ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการวางแผนไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 การจัดองค์การ (Organizing) หน้าที่ในการจัดองค์การ หมายถึง การจัด โครงสร้างหน้าทำงานและ โครงสร้างความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิด การประสานความพยายามหรือการทำงานต่าง ๆ ภายใน โครงสร้างขององค์การ โดยพินิจจรรยา นามวัฒน์ (2545ก : 224) ได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างหน้าทำงาน ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปมักเรียกว่า งาน

(Job) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ หรือกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่อาจพิจารณาความหมายในแง่ของผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรมหรือกระบวนการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก็ได้ หน้าที่งานจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ หน้าที่งานที่อยู่ในสายปฏิบัติการ หรือสายงานหลัก (Line job) และหน้าที่งานช่วยอำนวยความสะดวก (Auxiliary Job) สำหรับหน้าที่งานในสายปฏิบัติการประกอบด้วยหน้าที่งาน 2 ระดับ คือ

1) ระดับปฏิบัติ หมายถึง งานซึ่งผู้ทำหน้าที่ต้องใช้ความพยายามของตนเองผสมผสานกับทรัพยากรอื่น ๆ ขององค์การเพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ และสนองวัตถุประสงค์ขององค์การ

2) ระดับบริหาร หมายถึง งานซึ่งผู้ทำหน้าที่ใช้ความพยายามของบุคคลอื่นดำเนินการผสมผสานทรัพยากรขององค์การที่จำเป็นเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับองค์การ

สำหรับอำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิในการตัดสินใจกระทำการและใช้ทรัพยากรขององค์การ โดยมีอำนาจบังคับการกระทำของบุคคลอื่นให้เป็นไปตามการตัดสินใจนั้น ๆ การมีอำนาจบังคับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้อำนาจหน้าที่เป็นสิ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา อำนาจหน้าที่แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ในสายปฏิบัติหรือสายงานหลัก และอำนาจหน้าที่นอกสายปฏิบัติ หรืออำนาจหน้าที่ในการช่วยอำนวยความสะดวก

พินทอร์รี่ นามวัฒน์ (2545 : 225-226) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและกระบวนการจัดองค์การไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของการจัดองค์การ ในการทำหน้าที่ในการจัดองค์การ ผู้บริหารต้องทำการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 ความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) แสดงให้เห็นถึงขอบเขตของหน้าที่งานที่ครอบคลุมงานเฉพาะด้าน (Task) จำนวนน้อย ทำให้การปฏิบัติงานง่ายและสะดวก ผู้ปฏิบัติสามารถเรียนรู้งานในหน้าที่ของตนได้เร็วขึ้นและช่วยให้สามารถพัฒนาผู้ชำนาญการขึ้นได้ในการประกอบอาชีพทุกระดับ ผลดีของความชำนาญเฉพาะด้านคือการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

1.2 การมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation of Authority) หมายถึง การจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมโดยรวมขององค์การซึ่งอยู่ใน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูง และมอบหมายไปยังระดับรองลงไป เนื่องจากผู้ที่อยู่ในระดับสูงไม่สามารถจะดำเนินการให้ลุล่วงได้ด้วยตนเอง โดยลำพัง กรณีที่องค์กรมีการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดการของผู้บริหารสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่พื้นฐานที่สำคัญในการจัดการอย่างเป็นระบบและทั่วถึงตลอดทั้งองค์กร แสดงให้เห็นว่าได้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ (Decentralization) ในองค์กรนั้น ๆ

2. สายการบังคับบัญชา (Chain of Command) หมายถึง สายแห่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้มอบอำนาจหน้าที่ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่ากับผู้ที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่อยู่ในระดับรองลงมา หรือที่เรียกกันว่าผู้บังคับบัญชา (Superior) กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate) ซึ่งมีความต่อเนื่องกันจากระดับสูงลงมาถึงระดับต่ำสุดขององค์กร จะเห็นได้ว่า สายแห่งความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นต่าง ๆ ทั้งหมดขององค์กรถูกเชื่อมโยงกันด้วยอำนาจหน้าที่ในสายปฏิบัติ

3. กระบวนการการจัดองค์กร (Organizing Process) ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ การจัดแบ่งงานและการจัดแผนงาน ดังนี้

3.1 การจัดแบ่งงาน (Division of Work) หมายถึง การจัดแบ่งงาน (work) ขององค์กรออกเป็นงานย่อย ๆ หรือที่เรียกว่าหน้าที่งาน (Job) เพื่อให้บุคคลแต่ละคนดำเนินการ พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการทำหน้าที่งานนั้น ๆ ด้วยในการจัดแบ่งงานจะต้องนำงานทั้งหมดขององค์กรมาวิเคราะห์แยกย่อยรายละเอียด จนกระทั่งได้รู้ถึงส่วนประกอบย่อย ๆ ของงาน (Job Elements) แล้วพิจารณาส่วนประกอบย่อยนั้นนำมารวมกันเป็นงานเฉพาะ (Task) และนำงานเฉพาะเหล่านั้นมารวมกันขึ้นใหม่เป็นหน้าที่งาน การนำส่วนประกอบย่อย ๆ ของงานมารวมขึ้นเป็นหน้าที่งานใหม่นี้เรียกว่า การออกแบบงาน (Job Design) ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการจัดแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน รวมทั้งความซับซ้อนของงานเฉพาะซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความท้าทายของงาน

3.2 การจัดแผนงาน (Departmentalization) หมายถึง การจัดรวมกลุ่มหน้าที่งานของแต่ละบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน และควรที่จะอยู่ในความดูแลประสานงานของบุคคลหรือผู้บริหารคนหนึ่งขึ้นเป็นหน่วยงาน หรือแผนงาน (Unit or Department) ซึ่งอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กร โดยการจัดแผนงานมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ ส่วนประกอบของแผนงานและขนาดของแผนงาน

สรุปได้ว่า การจัดองค์การเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดโครงสร้างหน้าทำงานและโครงสร้างความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่โดยผู้บริหารต้องทำการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความชำนาญเฉพาะด้าน การมอบอำนาจหน้าที่และสายการบังคับบัญชา นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดแบ่งงานและการจัดแผนงาน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็น ตัวแปรกลุ่มที่ 1 ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการจัดการด้านการจัดองค์การการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน มีการจัดโครงสร้างหน้าที่และจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ของการทำงาน การปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการจัดองค์การไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 การบังคับบัญชา (Commanding) การบังคับบัญชา มีความหมาย

คล้ายคลึงกับการสั่งการหรือการอำนวยการ (Directing) ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดการกับบุคลากรขององค์การทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลเพื่อนำแผนงานและการตัดสินใจแก้ปัญหาไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การบังคับบัญชาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการนำ (Leading) ซึ่งการนำเป็นกิจกรรมที่ควบคุมกับกิจกรรมสำคัญของการจัดการกับบุคลากรขององค์การอีกประการหนึ่งคือ การสร้างอิทธิพล (Influencing) โดยมีการติดต่อสื่อสาร (Communicating) เป็นเครื่องมือและมีการจูงใจ (Motivating) เป็นเทคนิคที่สำคัญ (พินิจธรรม์ นามวัฒน์. 2545ข : 239)

ปราณี พรธวิเชียร (2528 : 137) ได้ให้ความหมายของการสั่งการไว้ว่า เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางชักจูงใจบุคลากรภายในองค์การให้สามารถดำเนินงานช่วยเหลือองค์การได้อย่างดีที่สุด จนทำให้องค์การสามารถปฏิบัติแล้วบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น ในการสั่งการจึงเป็นศิลปะที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการบังคับบัญชาคน และสรุปได้ว่าการสั่งการหมายถึง การสั่งการให้ผู้ที่บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างไรอย่างหนึ่งและตรวจสอบว่าเขาเหล่านั้นทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างดีที่สุดแล้วหรือไม่

1. กิจกรรมของการสั่งการหรือการบังคับบัญชา การสั่งการหรือการบังคับบัญชา เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารจะต้องจัดทำเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทำงานให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมย่อยดังนี้

1.1 การนำ หมายถึง กระบวนการในการชักจูงหรือโน้มน้าวความคิดเห็นและพฤติกรรมของบุคคลอื่นให้คล้อยตามและกระตือรือร้นที่จะหาทางบรรลุผลสำเร็จตาม

เป้าหมายปฏิบัติการขององค์กรในสถานการณ์หนึ่ง ความสามารถในการนำหรือที่เรียกว่าภาวะผู้นำ (leadership) เป็นสิ่งที่บุคคลต้องสร้างขึ้นเพราะไม่ใช่เรื่องของลักษณะส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นเองได้ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะต้องเลือกรูปแบบการนำที่เหมาะสมจึงจะสามารถนำได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พินลจรรย์ นามวัฒน์. 2545ก : 229)

1.2 การสร้างอิทธิพล จอห์น เฟรนช์ (John French) และเบอร์แทรม ราเวน (Bertram Raven) ได้นิยามไว้ว่าการสร้างอิทธิพลหมายถึง อำนาจ (Power) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการควบคุม และใช้ความสามารถนั้นเหนือคนอื่น โดยมีพื้นฐานหรือแหล่งที่มา 5 ประการ (ริชาร์ด เอ็ม ฮอดเกตส์ และ โคนัสต์ เอฟคูร์ตโค. 1986 : 384 – 386 ; อ้างใน พินลจรรย์ นามวัฒน์. 2545ก : 231) ได้แก่

1.2.1 อำนาจบังคับ เป็นอำนาจที่มีมาจากความกลัวที่จะถูกลงโทษอันเกิดจากความคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าการลงโทษจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่เห็นด้วยกับการกระทำที่ผิดและ การชี้แนะของผู้บังคับบัญชา

1.2.2 อำนาจจากการให้รางวัล เป็นอำนาจที่มาจากพื้นฐานที่ตรงกันข้ามกับอำนาจบังคับ โดยผู้ใต้บังคับบัญชาคาดหวังว่าการเห็นด้วยและทำตามของผู้บังคับบัญชา คาดหวังจะนำไปสู่การให้รางวัลตอบแทนในทางบวก

1.2.3 อำนาจตามกฎหมาย หมายถึง อำนาจที่เกิดจากการดำรงตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาตามระดับชั้นขององค์กร โดยมีการระบุอำนาจไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

1.2.4 อำนาจจากความชำนาญการ หมายถึง อำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญทางทักษะหรือความรู้พิเศษของผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานให้ความศรัทธาและยินยอมปฏิบัติตาม

1.2.5 อำนาจอ้างอิง เกิดจากการที่บุคคลอื่นทำตัวเป็นพรรคพวกและยินยอมอยู่ใต้อำนาจ เนื่องจากความประทับใจในพฤติกรรมหรือแบบฉบับส่วนตัวของบุคคลนั้นหรือเห็นว่าเป็นบุคคลที่มีทรัพยากรที่บุคคลอื่นต้องการ

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลกับอำนาจมีความแตกต่างกันตรงที่ อิทธิพลเป็นเพียงความสามารถในการหวานล้อมหรือผลักดันให้บุคคลอื่นทำตามคำแนะนำให้สำเร็จและอำนาจเป็นผลสืบเนื่องจากการมีอิทธิพลอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

2. การสื่อสาร เป็นเรื่องมีสำคัญในการจัดการกับบุคลากรขององค์กรดังนั้นผู้บริหารทุกคนจะพบว่าในการทำหน้าที่ด้านการนำ ผู้บริหารต้องดำเนินการสื่อสาร 2 รูปแบบ คือ การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารในองค์กร

(Organizational Communications) สมิต, คาร์รอลลี, เค โฟสเทลและวัตสัน. 1960 : 371 ; อ้างใน พิมลจรรย์ นามวัฒน์. 2545ก : 232) ดังนี้

2.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การสื่อความหมายทั่วไป ๆ ไปใน ลักษณะเผชิญหน้ากันระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า

2.2 การสื่อสารภายในองค์กร หมายถึง กระบวนการสื่อความหมายระหว่าง บุคลากรซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กร โดยอาจจำแนกออกเป็นการสื่อสาร 2 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การสื่อสารที่เป็นทางการ จำแนกเส้นทางการสื่อสารได้ 3 เส้นทาง คือ เส้นทางการสื่อสารแนวตั้ง (Vertical) หรือตามสายบังคับบัญชา ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ จากบน ลงล่างเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือชี้แจงงานในการมอบหมายงาน รวมถึงการออก นโยบาย ระเบียบปฏิบัติคู่มือการทำงาน และสิ่งพิมพ์ขององค์กร โดยผู้บังคับบัญชา และจาก ล่างขึ้นบนหรือเรื่องเกี่ยวกับครที่ผู้ใต้บังคับบัญชารายงานหรือป้อนข้อมูลย้อนกลับสำหรับการ มอบหมายงาน เส้นทางการสื่อสารแนวนราบ (Horizontal) เป็นการสื่อสารความหมาย ระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันเพื่อเสริมหรือปรับปรุงการประสานงานในหน่วยงานให้ดีขึ้น และเส้นทางการสื่อสารแนวนอน (Tateral) เป็นทางการสื่อความหมายระหว่างบุคลากรที่อยู่ใน สายการบังคับบัญชาต่างกัน โดยอาจจะเป็นระดับเดียวกันหรือต่างระดับกันได้ ทั้งนี้เพื่อเป็น การช่วยเหลือหรือให้ข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลเหล่านั้น

2.2.2 การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นในองค์กร โดยไม่มีทิศทาง และรูปแบบที่แน่นอนและโดยมากมักจะเกี่ยวกับข่าวสารที่ไม่แน่ใจว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งเรียกว่า ข่าวลือ (Rumour) โดยไม่รู้ว่าข่าวสารนั้นเกิดขึ้นจากแหล่งใด

3. การสร้างแรงจูงใจ เป็นเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการจัดการกับบุคลากรของ องค์กรตามหลักการที่ว่า “การปฏิบัติการจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยความสามารถและ แรงจูงใจ” มีพื้นฐานเดิมจากความเชื่อมั่นในตัวแบบที่ว่าพฤติกรรมบุคคลเกิดขึ้นเพราะมีแรง กดดันจากความมุ่งหวัง ที่จะสนองความต้องการของคน และเมื่อพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ การตอบสนองความต้องการแล้วแรงกดดันก็จะลดลงทำให้เกิดความพอใจหรือเกิดสภาพ ที่สมดุล แต่ถ้าพฤติกรรมไม่นำไปสู่การตอบสนองความต้องการ แรงดันก็จะยังคงอยู่ และมีพลังขับให้หาวิธีอื่นที่จะทำให้เกิดความพอใจหรือสภาวะที่สมดุล

4. ลักษณะของการสั่งการที่ดี การสั่งการที่ดี ควรมีลักษณะ (ปราณี พรธณวิเชียร. 2528 : 138) ดังต่อไปนี้

4.1 การสั่งการที่ดีควรจะใช้การสั่งการในรูปของการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง (Two-Way Communication) คือ ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้สั่งการให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ แต่ถ้ากิจการจะให้ผลของการสั่งการนั้นเป็นตามเป้าหมาย ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจและปฏิบัติงาน ได้ดียิ่งขึ้น

4.2 การสั่งการที่ดีนั้นจะต้องมีการสั่งการอย่างชัดเจน โดยพยายามชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจ และให้ผู้ปฏิบัติงานทราบว่าเขามีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในงานใดบ้าง จะต้องปฏิบัติงานนั้นเมื่อไร ที่ไหนและอย่างไร จะทำให้เขาเกิดความเข้าใจเพื่อที่จะปฏิบัติงานนั้นได้มากขึ้น

4.3 การสั่งการที่ดีจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการสั่งการนั้นด้วย เพื่อที่จะได้สั่งการให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

4.4 การสั่งการที่ดีจะต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติงานด้วยว่า

มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้ดีเพียงใด เพราะถ้าหากผู้บริหารสั่งการเกินความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว โอกาสของการทำงานนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายก็จะน้อยลง หรืออาจเป็นการบั่นทอนความตั้งใจ ความสนใจของพนักงานผู้นำคำสั่งนั้นมาปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า การสั่งการ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อพยายามชักจูงให้บุคลากรในองค์การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้ ในการสั่งการนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงว่าจะใช้ศิลปะในการสั่งการอย่างไร เพราะการสั่งการให้บุคคลทำงานนั้นก็เป็นที่ยอมรับว่าบุคคลจะสามารถสร้างความสำเร็จหรือความล้มเหลวให้กับองค์การได้ ดังนั้นลักษณะของการสั่งการที่ดีจะต้องเป็นการติดต่อสื่อสาร 2 ทางต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความสามารถของผู้ปฏิบัติงานด้วย ผู้บริหารที่จะทำหน้าที่ในการสั่งการจะต้องมีลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี สามารถสั่งการได้และสามารถนำข้อมูลจากผู้ใต้บังคับบัญชามาวิเคราะห์และปฏิบัติแผนได้ แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ประกอบด้วยเช่น ลักษณะโครงสร้างขององค์การ ความสามารถของบุคลากร วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจน มีนโยบาย วิธีการ กระบวนการในการทำงานที่ดี มีระบบการควบคุมที่เหมาะสมและต้องศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบุคคลประกอบด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 1 ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการจัดการด้านการสั่งการการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน มีการมอบอำนาจในการจัดเก็บภาษีทำให้เกิดความรวดเร็ว มีการกระจายอำนาจในการแก้ไขปัญหา การทำงานซ้ำซ้อน การจัดลำดับความสำคัญของการให้บริการ ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการสั่งการที่ดีไปใช้แล้ว

อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 การประสานงาน (Coordinating) การประสานงานเป็นเทคนิคทางการบริหารอย่างหนึ่งที่ถูกมองว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดอันหนึ่ง เพราะในการทำงานในปัจจุบันได้มีการแบ่งหน่วยงานออกเป็นงานย่อย ๆ ยิ่งองค์การขนาดใหญ่ การดำเนินงานก็ยิ่งจะสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น พนักงานแต่ละคนก็จะปฏิบัติงานเฉพาะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามบทบาทของตน ดังนั้น โอกาสที่จะเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานและสร้างความไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานก็มีมาก ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่ทางด้านการประสานงานเข้ามาช่วยให้มีการปฏิบัติ นั้นไปด้วยกันได้ และถ้าหากว่าขาดการประสานงานที่ดีแล้วงานขององค์การอาจไม่สามารถ บรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นการประสานงานจึงหมายถึง การจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ลดข้อขัดแย้งในการทำงานสูง ลดความซับซ้อนของการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานขององค์การมีความราบรื่น บรรลุ เป้าหมายได้ (ปราณี พรธณวิเชียร. 2528 : 139)

1) ลักษณะของการประสานงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดส่วนงานต่าง ๆ ภายในองค์การธุรกิจให้เกิดการประสานกลมกลืน มีความสมดุลกัน ปราศจากข้อขัดแย้ง และยังเป็น การสนับสนุนให้หน่วยงานร่วมมือกันปฏิบัติงาน รู้จักช่วยกันทำงานอย่างเหมาะสม ตาม เวลาและสภาพที่ดี ดังนั้นการประสานงานเป็นการประสมประสานระหว่างทรัพยากรที่ถูก นำมาเป็นปัจจัยการผลิต (Input) ส่งเข้าไปในกระบวนการดำเนินงาน (Process) แล้วจะได้ ผลผลิตออกมา (Output) อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่าถ้ามีการวางแผนที่ดี มีการ กระจายงานที่ดี มีแผนผังขององค์การที่ถูกต้อง มีวิธีการจัดบุคลากรเข้าทำงานที่มีประสิทธิภาพ การสั่งการ และการควบคุมเหมาะสมก็ถือว่าองค์การได้สร้างความผสมกลมกลืนกันในการ ปฏิบัติงานแล้ว ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงการประสานงานภายในองค์การจะต้องคำนึง ด้วยว่า องค์การมีการประสานงานที่ดีจะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่ดีทั้งภายในและภายนอก องค์การด้วย ถ้าเป็นการประสานงานจะเกิดขึ้นได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็น ทางการก็ได้ ลักษณะของการประสานงานภายในองค์การถือได้ว่า มีการประสานงานอยู่ 3 ระดับคือ การประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชามายังผู้ใต้บังคับบัญชา (Top down) การประสานงานระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชามายังผู้บังคับบัญชา (Bottom up) และ การประสานงานทั้ง 2 ประเภทนี้ ถือเป็นการประสานงานแนวตั้ง (Vertical) แต่ถ้าหากเป็น

การประสานงานของพนักงานระดับเดียวกัน ถือได้ว่าเป็นการประสานงานในแนวราบ (Horizontal) แต่ถ้าเป็นการประสานงานกับภายนอกองค์กร เช่น การติดต่อกับประชาชน สังคม หน่วยงานอื่น เรียกว่าเป็นการประสานงานแนวนอน (lateral) ดังนั้นองค์กรจะต้องหาวิธีการประสานงานให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (ปราณี พรธวิเชียร. 2528 : 141-142)

2) ปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี การประสานจะดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัย (ปราณี พรธวิเชียร. 2528 : 146) ต่อไปนี้

2.1) ต้องมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี อันได้แก่ แบบพบปะเผชิญหน้าหรือด้วยคำพูดและแบบใช้ลายลักษณ์อักษร เช่น หนังสือเรียน คำสั่ง บันทึก เป็นต้น

2.2) ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานเองและต้องเป็นไปโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะต้องมีจิตใจที่จะทำงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์การ

2.3) ขวัญของคนในองค์กร โดยผู้บริหารจะต้องพยายามทำให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานรอง ๆ ลงมา รู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การและมีความสำคัญต่องานและต่อองค์การ

2.4) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำการสั่งงานและมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

2.5) การประชุม (Conference) ผู้บริหารต้องใช้เวลาหนึ่งในสี่ถึงหนึ่งในสอง เพื่อการประชุมประสานงานเพราะเป็นวิธีการที่จะให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเข้าใจปัญหาของผู้อื่นหรือหน่วยอื่น

2.6) การฝึกอบรมทำให้ผู้รับการอบรมทราบถึงนโยบายใหม่ ๆ และวิธีการปฏิบัติงานจะเป็นการช่วยส่งเสริมการประสานงานให้เกิดความสนิทสนมกันในหมู่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ

2.7) การวางแผนที่ดี ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติทราบว่า จะต้องปฏิบัติงานอะไรก่อน อะไรหลัง และการปฏิบัติงานแต่ละอย่างจะต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง จะต้องใช้ระยะเวลาเท่าใดที่จะช่วยให้แต่ละหน่วยมีการประสานงานสอดคล้องกลมกลืนกันยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การประสานงาน เป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือกันปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ลดข้อขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนของการทำงาน ทำให้งานขององค์กรราบรื่นและบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นการประสานงานจึงเป็นการผสมผสานระหว่างปัจจัยการผลิต กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคของ

การประสานงานที่ดีจะต้องมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการกำหนด
 อำนาจหน้าที่ของตำแหน่งงานอย่างชัดเจน มีการสั่งการมอบหมายอำนาจหน้าที่และ
 ความรับผิดชอบ มีเจ้าหน้าที่ช่วยประสานงาน โดยเฉพาะมีการสื่อสารในองค์กร มีการฝึก
 อบรมและพัฒนาพนักงาน และการติดตามผลการทำงาน อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการประสานงาน
 คือ การขาดความเข้าใจอันดีต่อกัน ผู้บังคับบัญชาไม่มีความสามารถการทำงานไม่มีแผน ก้าว
 ก้าวหน้าที่การงานกัน ขาดการนิเทศงานที่ดี ฯลฯ และปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี
 ได้แก่ ระบบการติดต่อสื่อสาร การร่วมมือของพนักงาน ขวัญและกำลังใจในการทำงาน
 การชี้แจงให้พนักงานเข้าใจในงาน ฯลฯ ถ้าหากมีการประสานงานที่ดีแล้วองค์กรจะได้รับ
 ประโยชน์ คือ การประหยัด ลดข้อขัดแย้งในการทำงาน ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนเสริมสร้าง
 ความสามัคคีและทำให้งานขององค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำ
 แนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 1
 ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการจัดการด้านการประสานงานการจัดเก็บภาษีจาก
 การค่าน้ำมัน มีระบบการสื่อสารที่สามารถตอบรับแสดงความคิดเห็น นำความคิดเห็นของผู้
 ประกอบกิจการมาบริหารปรับปรุงการดำเนินงาน มีการสร้างระบบประสานความร่วมมือกับ
 ภาครัฐและเอกชน เจ้าหน้าที่มีการติดต่อประสานงานที่ดี ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจเต็มใจ
 ในการเสียภาษี ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการประสานงานไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การ
 บริหารการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมี
 ความเสมอภาค

3.2.5 การควบคุม (Controlling) แอนดรูว์ เจ. ดับบริน. 1989 : 450 ; อังถึง
 ใน (พิมพ์จรีย์ นามวัฒน์. 2545ก : 234) กล่าวไว้ว่า การควบคุมเป็นหน้าที่สำคัญประการ
 หนึ่งในกระบวนการจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินว่าได้มีการ
 ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด ทั้งนี้
 เพื่อที่จะได้ดำเนินการแก้ไขในกรณีที่จำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรจะสามารถบรรลุ
 วัตถุประสงค์ที่ต้องการได้หากพิจารณาการควบคุมในเชิงระบบตามแนวความคิดใหม่ พบว่า
 ระบบการควบคุมประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนี้

1) การควบคุมการปฏิบัติการ เป็นเรื่องของการควบคุมกิจกรรม
 เกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือการจัดบริการ โดยมีผู้บริหารระดับต้นรับผิดชอบต่อการควบคุม
 ส่วนนี้

2) การควบคุมกลวิธี เป็นเรื่องของการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าและบริการขององค์กรเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งผู้บริหารระดับกลางเป็นผู้รับผิดชอบ โดยอาศัยการป้อนข้อมูลย้อนกลับจากภายนอกองค์กร

3) การควบคุมกลยุทธ์ เป็นเรื่องของการควบคุมกิจกรรมส่วนรวมขององค์กร โดยอาศัยการพยากรณ์สภาวะแวดล้อมในอนาคตขององค์กร เพื่อตรวจสอบให้มั่นใจว่าข้อสมมุติเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ตั้งไว้ถูกต้องซึ่งในบางครั้งอาจพบว่า มีความจำเป็นต้องปรับแผนกลยุทธ์ก็ได้ การควบคุมในส่วนนี้เป็นการรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูง

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารทุกระดับตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูงสุด ต่างก็ต้องรับผิดชอบต่อการควบคุมองค์กร ตั้งแต่การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานที่ชัดเจน การดำเนินการวิธีการที่จะทำให้รู้ว่าการปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และริเริ่มให้มีการดำเนินการแก้ไขในกรณีที่เกิดขึ้น ซึ่งการควบคุมมีความสำคัญต่อผู้บริหารและองค์กรในการช่วยให้การทำงานมีมาตรฐานได้คุณภาพตามที่กำหนด ทำให้สามารถวัดประสิทธิภาพผลการปฏิบัติงานได้ มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมคุ้มค่า ผู้บริหารระดับสูงสามารถนำเอานโยบาย แผนงานเข้ามาปรับปรุงการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้งานในองค์กรมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีเป็นผู้ที่มีความรู้ในการบริหารจัดการ ตั้งแต่เรื่องการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการบริหาร โดยทั่วไป และสามารถนำไปใช้ในการบริหารองค์กรทุกประเภท ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 1 ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการจัดการด้านการควบคุมการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานจัดเก็บ มีการปรับปรุงเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน มีการสร้างความเข้าใจสื่อสารให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บและผู้ประกอบกิจการตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับและเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบโดยภาคประชาชน ทั้งนี้หากองค์กรมีการนำหลักการควบคุมการที่ตีไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

1. หลักการจัดเก็บภาษี

อดัม สมิท (Adam Smith) ได้วางหลักการที่ดีในการจัดเก็บรายได้ไว้ 4 ประการ ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวกและหลักความประหยัด (ไพรัช ธรรมการศิรินนท์. 2548 : 44) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาในปัจจุบัน หลัก 4 ประการมีรายละเอียดดังนี้

ประการที่หนึ่ง : หลักความเป็นธรรม คือ ประชาชนทุกคนในแต่ละประเทศควรจะต้องเสียสละรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะทางเศรษฐกิจของตนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐบาลทั้งนี้เพราะแต่ละคนก็ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองจากรัฐ

ประการที่สอง : หลักความแน่นอน คือ ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนต้องเสียนั้นจะต้องเป็นที่แจ้งชัดแก่ผู้เสียภาษีทุกคน ไม่กำกวม และมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี จำนวนที่ต้องเสียภาษี ตลอดจนวัน เวลา และวิธีการจัดเก็บภาษีนั้น ซึ่งความชัดเจนจะทำให้ผู้เสียภาษีมีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ตนจะต้องเสียและทำให้เจ้าหน้าที่บริหารจัดการจัดเก็บภาษีง่ายขึ้น

ประการที่สาม : หลักความสะดวก คือ การจัดเก็บภาษีทุกชนิดควรจะต้องเก็บตามวัน เวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีด้วย

ประการที่สี่ : หลักประหยัด คือ ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ แต่ทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

จากหลักการที่ดีในการจัดเก็บภาษี หลักที่ถือว่าเป็นหัวใจของระบบภาษีที่ดี คือ หลักความเป็นธรรมหรือหลักความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษี ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดความเป็นธรรมนั้นพิจารณาจากสองหลักด้วยกันคือ หลักความเป็นธรรมหรือความเสมอภาคทางภาษีอากรและหลักความเป็นธรรมหรือความเสมอภาคในทางปฏิบัติ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. 2546 : 149) ดังนี้

1.1 หลักความเป็นธรรม

หลักความเป็นธรรมหรือความเสมอภาคทางภาษีอากร ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรม 2 แนวคือ

1.1.1 หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ เป็นหลักที่ถือว่าการเก็บภาษีที่ยุติธรรมนั้นทุกคนจะต้องเสียภาษีเท่ากัน หลักการนี้ใช้ได้ดีถ้าหากว่าทุกคน

ในสังคมมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่ากันแต่ในทางเป็นจริงแล้วฐานะทางเศรษฐกิจของคนในสังคมไม่เท่ากัน ดังนั้นหลักการนี้จึงไม่มีการใช้กัน

1.1.2 ความเป็นธรรมสัมพัทธ์ ความเป็นธรรมสัมพัทธ์ เป็นหลักที่พิจารณาความเป็นธรรมโดยการเอาการเสียภาษีไปสัมพันธ์กับประโยชน์ที่ได้รับหรือความสามารถในการเสียภาษีของตน ซึ่งแยกได้เป็น 2 หลัก ดังนี้

1) หลักประโยชน์ที่ได้รับ โดยยึดตามประโยชน์ตามที่ได้รับจากรัฐ หากได้รับประโยชน์จากรัฐมากก็ควรจ่ายภาษีมาก แต่หากได้รับประโยชน์จากรัฐน้อยก็ควรเสียภาษีน้อย หลักการนี้อาจดีในด้านที่ภาษีมี่ส่วนสัมพันธ์กับรายจ่ายของรัฐและส่วนใหญ่ การเสียภาษีเป็นไปด้วยความสมัครใจ ถึงแม้จะวัดประโยชน์ได้บางครั้งประชาชนก็ไม่มีความสามารถในการเสียภาษีได้แต่หลักการนี้ต้องสามารถวัดได้ว่าประชาชนได้รับประโยชน์เท่าใด เช่น การป้องกันประเทศและการรักษาความสงบภายใน หลักประโยชน์ที่ได้รับในการจัดเก็บภาษีนี้จึงไม่ควรใช้เป็นการทั่วไปแต่อาจใช้ได้บางกรณีเท่านั้น

2) หลักความสามารถในการเสียภาษี เป็นหลักที่ถือว่า ผู้มีความสามารถในการเสียภาษีได้มากก็ควรเสียภาษีมาก ผู้มีความสามารถในการเสียภาษีน้อย ก็ควรได้เสียภาษีน้อยโดยวัดความสามารถที่อัตราประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีต้องเสียสละไป ซึ่งมีทฤษฎี ดังนี้ คือ

2.1) ทฤษฎีความเสียสละสัมบูรณ์เท่ากัน ทฤษฎีนี้ถือว่าภาษีที่ยุติธรรมจะต้องเก็บในลักษณะที่ทำให้ผู้เสียภาษีต้องเสียสละอัตราประโยชน์เท่ากัน

2.2) ทฤษฎีความเสียสละเป็นสัดส่วนเท่ากัน เป็นทฤษฎีที่ถือว่า จะต้องเป็นในลักษณะที่ทำให้ผู้เสียภาษีต้องเสียอัตราประโยชน์เป็นสัดส่วนกัน

2.3) ทฤษฎีความเสียสละส่วนที่เพิ่มเท่ากัน เป็นทฤษฎีที่เก็บภาษีในลักษณะที่ให้บุคคลต้องเสียสละหน่วยสุดท้ายเท่ากัน

1.2 หลักความเป็นธรรมหรือความเสมอภาคในทางปฏิบัติ

การมีกฎหมายที่ยุติธรรมไม่ได้หมายความว่าได้มีการจัดเก็บภาษีที่ยุติธรรม การจัดเก็บเป็นเรื่องของการบริหารภาษีอากร นอกจากกฎหมายที่ยุติธรรมแล้ว ในทางปฏิบัติจะต้องทำด้วยความเป็นธรรมด้วย ซึ่งความเป็นธรรมในทางปฏิบัติได้ต้องประกอบด้วย มีกฎหมายภาษีที่เป็นธรรมสอดคล้องกับ หลักความเป็นธรรมตามทฤษฎีมีการบริหารภาษีที่มีประสิทธิภาพ มีการเก็บภาษีทั่วถึงและไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีและหนีการชำระภาษีอย่างดี

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2546 : 145-146) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีในปัจจุบันไว้ว่ามี 7 ประการดังนี้

1.2.1 หลักความแน่นอน คือ ภาษีทุกประเภทที่จะจัดเก็บนั้นจะต้องเป็นที่แจ้งชัดและมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวัน เวลา และวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น

1.2.2 หลักประหยัด คือ ระบบการจัดเก็บภาษีที่ดีต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด

1.2.3 หลักความเสมอภาค คือ หัวใจของระบบภาษีที่ดีต้องพิจารณาเกี่ยวกับภาษีที่จะจัดเก็บและการปฏิบัติการจัดเก็บ

1.2.4 หลักการยอมรับ คือ ภาษีที่จะจัดเก็บจะต้องให้ความเป็นธรรมทุกคนที่ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีและประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากรัฐบาลด้วย

1.2.5 หลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ คือ ต้องสามารถจัดเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ

1.2.6 หลักการทำรายได้ คือ เป็นภาษีที่มีฐานใหญ่และฐานภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้รัฐเก็บภาษีได้โดยไม่ต้องเพิ่มอัตรากษานั้น

1.2.7 หลักความยืดหยุ่นภาษี คือ ภาษีที่ดีควรจะสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศหรือการเปลี่ยนแปลงฐานเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย

นอกจากหลักการที่กล่าวมาแล้วในปัจจุบันนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน (วิชัย กว้างสวัสดิ์. 2547 : 19-21) ดังนี้

1.2.8 หลักการประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยหลักเกณฑ์นี้ระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี คือ ระบบที่สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็สามารถจัดเก็บภาษีได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากที่สุด ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บนั้นจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในทางสังคมในการบรรลุถึงการจัดเก็บภาษีนั้น ทั้งนี้เพราะหากคำนึงถึงค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเพียงด้านเดียวก็ไม่ถูกต้อง เพราะรัฐบาลอาจผลกระทบในการจัดเก็บภาษีให้เอกชนได้ เช่น ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เท่ากับว่าผู้เสียภาษีได้ทำหน้าที่ส่วนหนึ่งแทนรัฐบาลแต่ก็เป็นค่าใช้จ่ายด้านสังคมด้านผู้เสียภาษีด้วย หมายความว่า ในการเสียภาษีนั้น ผู้เสียภาษีนอกจากจะต้องเสียเงินค่าภาษีแล้วยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเสียภาษี เช่น

ค่าเก็บหลักฐาน ค่าทำบัญชี ค่าที่ปรึกษาภาษี ค่ารถไปติดต่อหน่วยงานจัดเก็บภาษี ค่าเวลา และค่าเสียโอกาสของผู้เสียภาษี ค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีนี้นี้ เรียกว่า “ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี” ระบบภาษีที่ประหยัดจะต้องมีค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีต่ำ ค่าใช้จ่ายของภาคเอกชนที่มีส่วนช่วยในการจัดเก็บภาษีต่ำ และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีต่ำ

1.2.9 หลักการยอมรับได้ของสังคม การจัดเก็บภาษีอากรจะได้ผลหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับความพยายามของรัฐบาลแล้ว ที่สำคัญยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนด้วย หากประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษีอากรอย่างดี การจัดเก็บภาษีก็สามารถทำได้ง่าย ภาษีที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างดีจะต้องเป็นภาษีที่ได้รับ การยอมรับจากสังคม หากสังคมเห็นว่าเหมาะสมและเป็นการสมควรที่ต้องเสียภาษีนั้น ภาษีนั่นก็จะได้รับความร่วมมืออย่างดี แต่หากไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเห็นว่าเป็นการไม่เหมาะสม หรือสมควรและไม่ยุติธรรมภาษีนั่นก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ภาษีที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นภาษีที่ตีของสังคมนั้นไม่ได้

1.2.10 หลักความถูกต้องเหมาะสม ระบบภาษีที่ดีต้องสามารถควบคุมในการจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องถูกลงโทษในทุกลักษณะ ในขณะที่เดียวกันหากมีความจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ที่กฎหมายมิได้ระบุไว้แน่ชัด ก็จะต้องมั่นใจว่ากราวินิจฉัยนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมตามสภาพการณ์และสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้น

1.2.11 หลักความสะดวกและง่าย ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีที่ดีจะต้องอำนวยความสะดวกแก่ทั้งผู้เสียภาษีและเจ้าพนักงานผู้จัดเก็บ ดังนั้น บรรดาแบบฟอร์มและระเบียบที่ใช้ในการจัดเก็บภาษี จะต้องมีความที่เรียบง่าย แต่ไม่ใช่มักง่ายจนเกิดผลเสียหายนั่นได้ อย่างไรก็ตาม ความสะดวกของฝ่ายจัดเก็บและผู้เสียภาษีขึ้นกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ถ้ากฎหมายที่ตั้งเอาไว้ง่ายและมีความเหมาะสม การประเมินภาษีย่อมทำได้สะดวก การจัดเก็บก็กระทำได้ง่าย ความสะดวกเหมาะสมของระบบภาษียังจงใจให้เกิดความร่วมมือจากผู้เสียภาษีและผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีได้ผลดีด้วย

1.2.12 หลักความแน่นอนและการปรับตัว ระบบบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีจะต้องมีความแน่นอน มีหลักเกณฑ์ และสามารถคาดการณ์ถึงวิธีการและผลการดำเนินงานล่วงหน้าได้แน่นอน ดังนั้นระบบบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรจึงต้องอาศัยหลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์และหลักระบบราชการ ทั้งนี้เพื่อให้ระบบบริหารมีความแน่นอนเชื่อถือได้

และมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็วและอาจทำให้ระบบภาษีขาดประสิทธิภาพได้ในที่สุด ดังนั้น ระบบภาษีที่ดีจึงต้องมีคุณสมบัติของความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับ สภาพการณ์แวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.13 หลักประชาธิปไตยโดยการเปิดเผยต่อประชาชน ระบบภาษีเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองการบริหารจึงต้องสอดคล้องสนองตอบระบบการเมืองในระบบ ประชาธิปไตยนั้นระบบภาษีจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมทางการเมือง กล่าวคือ การกำหนด นโยบายภาษีอากรเป็นอำนาจของคณะรัฐบาลและรัฐสภา ดังนั้น นโยบายจึงไม่เป็นกลาง ทางการเมือง และจะต้องเปิดเผยการดำเนินการตามนโยบายต่อทั้งสถาบันรัฐสภาและต่อ ประชาชนทั่วไป ผลการจัดเก็บภาษีจะเก็บเป็นความลับมิได้

ในปัจจุบันนอกจากหลักการอันเป็นลักษณะ 6 ประการของภาษีอากรข้างต้นยังมีลักษณะภาษีที่ดีอีกหลายประการ เช่น ภาษีอากรที่ดีควรกระจายภาระ หรือค่าใช้จ่ายของรัฐ แก่ประชาชนอย่างยุติธรรม ภาษีอากรที่ดีควรใช้อำนาจการใช้นโยบายในการรักษาเสถียรภาพ และเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและสามารถจะทำรายได้แก่รัฐบาลได้อย่างดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า หลักการจัดเก็บภาษีที่มีอยู่หลายหลักด้วยกัน แต่หลักที่เป็นพื้นฐานสำคัญ มี 4 ประการ อันได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวกและหลัก ความประหยัด ซึ่งจะขาดหลักใดหลักหนึ่งมิได้ โดยหลักที่เป็นหัวใจสำคัญคือหลักความเป็น ธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะ นำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 2 ในประเด็นที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน ทั้งนี้ หากองค์กรมีการนำหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษี จากการค้าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี หมายถึง การสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายให้ ได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จาก การให้ความหมายของประสิทธิภาพที่นักวิชาการหลายท่านได้ไว้ไว้ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

2.1 ความหมายของประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 31) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุดโดยสามารถบรรลุจุดหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด

ปอยสเตอร์ (Poyster. 1999 ; อ้างถึงในปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2545 : 736) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพในสองลักษณะ คือ ลักษณะแรกประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี หมายถึง การสร้างผลผลิตหรือผลลัพธ์โดยใช้ความพยายามหรือค่าใช้จ่ายในอัตราต่ำสุด กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิผลโดยกำจัดความพยายามด้านค่าใช้จ่าย ลักษณะที่สองประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดกับผลประโยชน์ทั้งหมดของโครงการกล่าวโดยย่อก็คือ อัตราส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์หรือสิ่งส่งออกโครงการกับความพยายามหรือสิ่งป้อนเข้าสู่โครงการ โดยมุ่งที่การเพิ่มผลลัพธ์ในระดับสูงสุดต่อหนึ่งหน่วยของการลงทุนหรือโดยมุ่งที่การลดการลงทุนต่ำสุดต่อหน่วยของผลลัพธ์คงเดิม ประสิทธิภาพถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์การวิจัยประเมินผลก็ด้วยความมุ่งหวังที่จะลดความสูญเปล่าทางการบริหาร และนำทรัพยากรที่มีค่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวได้ว่าประสิทธิภาพเกี่ยวกับการแสวงหาระดับวิธีที่ดีกว่าเพื่อดำเนินโครงการให้ได้ผลลัพธ์เช่นเดิม คำว่าดีกว่าในที่นี้หมายถึงในแง่ของการประหยัดงบประมาณ เวลา บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ปนิษฐา รักรธรรม (2548 : 14-15) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในความหมายของการจัดเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพนั้น โดยคำนิยามของคำว่า “ประสิทธิภาพ (Efficiency)” ซึ่งเป็นคำสามัญนิยมใช้ในความหมายของลักษณะ “ทำงานดี” การทำงานมีประสิทธิภาพก็คือการทำงานดี แต่ความหมายในทางเศรษฐศาสตร์แล้ว “ประสิทธิภาพ” หมายถึง การสามารถบรรลุเป้าหมายให้ได้มากที่สุด เมื่อกำหนดระดับค่าใช้จ่ายมาให้แล้วหรือการสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำที่สุด ดังนั้น ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรก็คือการจัดเก็บภาษีอากรให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยหรือไม่มีการรั่วไหล โดยเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีอากรเปรียบเสมือนเป็นการใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าใช้จ่ายมากเกินไปก็อาจได้รับประโยชน์น้อยกว่าเมื่อเทียบกรณีที่น่าไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น นอกเหนือจากที่กล่าวว่าการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพย่อมจะมีผลทางด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนให้ระบบภาษีมักมีความเป็นธรรม รัฐมีรายได้มากขึ้น อันเป็นการลดภาษีการขาดดุลและการได้เงินมาพัฒนาหรือใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2.2 การวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี การจัดเก็บภาษีอากรมีประสิทธิภาพหรือไม่จำเป็นต้องมีเครื่องชี้วัด (Infection) หรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นอย่างไรก็ตามบรรดานักเศรษฐศาสตร์ หรือบรรดาผู้ที่อยู่ในแวดวงภาษีอากรยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพนั้นควรจะเป็นอย่างไร มีความหมายแค่ไหน ใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด แต่เครื่องชี้วัดที่พอจะเป็นที่ยอมรับกันในขณะนี้และนิยมใช้วัดหรือกำหนดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรนั้นมี 3 วิธี

2.2.1 วัดจากค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ (Cost of Collection) อดัม สมิท ถือหลักว่าการจัดเก็บภาษีที่ดีควรถือหลักประหยัด โดยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บควรจะต่ำ ไม่ใช่เก็บภาษีได้มากแต่ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีก็มากด้วย เช่นนี้ อาจทำให้เงินรายได้ภาษีอากรเหลือน้อยลง การวัดประสิทธิภาพของการบริหารภาษีอากรตามวิธีนี้มีแนวปฏิบัติโดยเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บกับจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ ถ้าอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายต่อภาษีที่เก็บได้ต่ำก็แสดงว่าการเก็บภาษีนั้นมีประสิทธิภาพสูง

2.2.2 วัดจากรายได้ที่เก็บได้จริงกับรายได้ที่ควรจะได้ (Actual Yields VS Potential Yields) ตามวิธีนี้ เราจะต้องคำนวณว่าในการเก็บภาษีแต่ละประเภท ถ้าจะจัดเก็บให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยควรได้รายได้เท่าใด แล้วเปรียบเทียบรายได้ที่จะได้จริงของภาษีประเภทนั้น ๆ กับรายได้ที่ควรจะได้ก็จะทำให้เรารู้ว่าการบริหารการจัดเก็บภาษีนั้น มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.2.3 วัดจากค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษีอากรในการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Cost) ตามวิธีนี้จะถือหลักว่าภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงควรเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีเสียค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายต่ำ กล่าวคือ ภาษีที่มีประสิทธิภาพควรเป็นภาษีที่ง่าย มีข้อความชัดเจน และสะดวกแก่ผู้เสียภาษีอากรที่จะปฏิบัติตาม (พนม ทินกร ณ อยุธยา, 2532 : 165-167) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้ำปลักน้ำมัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีนั่นคือ การจัดเก็บภาษีได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยรวมทั้งสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุดภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด ตลอดจนการสร้างพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษีให้มีความเต็มใจในการชำระภาษีและพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะต้องนำหลักการประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นไปใช้ในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีจากการค้ำปลักน้ำมัน ซึ่งหาก

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรได้นำหลักการดังกล่าวไปใช้แล้วจะส่งผลให้มีการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

การบริหารจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ได้รายได้ภาษีเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีให้น้อยลง ดังนั้นควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญต่อการกำหนดประสิทธิภาพอย่างไร เมื่อคำนึงถึงปัจจัยที่กำหนดความมีประสิทธิภาพแล้ว จะเห็นได้ว่ามีมากมายหลายประการ แต่ปัจจัยหลักที่สำคัญมีเพียง 5 ประการ (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2543 : 92-94) ดังนี้

3.1 ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีของผู้เสียภาษี

ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีของผู้เสียภาษี หมายถึง ความรู้สึก ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้เสียภาษีว่าภาษีมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น ผู้เสียภาษีรู้หน้าที่ว่าการเสียภาษีคือ หน้าที่และให้ความร่วมมือในการชำระภาษีตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

3.2 ลักษณะของกฎหมายภาษี

ลักษณะของกฎหมายภาษี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษี ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจรูปแบบขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับภาษี เข้าใจ โครงสร้างกฎหมายภาษี ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดเก็บภาษี

3.3 ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษี

ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษี หมายถึง ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อนักที่เป็นอย่างดีมีความตั้งใจและเต็มใจให้บริการ มีความสุภาพเรียบร้อยและมีจิตสำนึกในการให้บริการ เอาใจใส่ ดูแลแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียภาษีเป็นอย่างดี เช่น ผู้บริหารจะต้องรู้เข้าใจวิธีการวางแผนการจัดการเจ้าหน้าที่จัดเก็บ ก็ต้องเข้าใจขั้นตอนการจัดเก็บปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด

3.4 บรรยายภาพที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

บรรยายภาพที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียภาษี เช่น ผู้บริหาร ต้องเป็นแบบอย่างในการเสียภาษี ผู้ปฏิบัติก็ต้องมีแรงจูงใจ มีการสร้างขวัญและกำลังใจ อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อเสียภาษี แนะนำเชิญชวนให้ผู้ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีปฏิบัติตาม ขั้นตอนระเบียบปฏิบัติ ปรับปรุงเอกสารเพื่อให้อ่านและเข้าใจง่าย ลดขั้นตอนในการปฏิบัติ

3.5 โครงสร้างภาษี

โครงสร้างภาษี หมายถึง กฎหมายกำหนดโครงสร้างไว้อย่างเหมาะสม และชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในท้องถิ่น ลดขั้นตอนบางส่วนที่ไม่จำเป็นสามารถปรับแก้บางส่วนได้โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบนี้

ดังนั้นการจัดเก็บภาษีจะมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

ปัจจัยที่เป็นเครื่องกำหนดประสิทธิภาพ 5 ประการดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัย 5 ประการนี้เป็นปัจจัยหลักที่เป็นเครื่องกำหนดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์และปรับปรุงเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งเป็นตัวแปรตามดังนี้

1. ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษี ปัจจัยหลักในด้านนี้ต้องมีลักษณะที่ว่า ประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีก่อนข้างสูง โดยวัดจากความคิดเห็นของประชาชนมีความสำนึกว่าเป็นความรับผิดชอบที่จะเสียภาษี มีความคิดเห็นหรือมีมุมมองว่าการเสียภาษีมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เมื่อเสียภาษีแล้วจะมีความภาคภูมิใจ ในฐานะที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายในทางตรงกันข้ามหากประชาชนไม่มีความสำนึกในหน้าที่ก็จะไม่ให้ความสำคัญและหลบเลี่ยงการเสียภาษี
2. ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมการจัดเก็บภาษี ปัจจัยหลักในด้านนี้ หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีมี่ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนในการจัดเก็บภาษี มีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษี และมีความพึงพอใจต่อสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บภาษี ดังนั้น หน่วยงานจัดเก็บภาษีซึ่งในที่นี้คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะดวก เหมาะสม สวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีและเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บต้องมีประสิทธิภาพ เพราะสถานที่หรือสภาพแวดล้อมในการให้บริการเสียภาษีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีสถานที่ทำงานหรือ

สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีก็จะส่งผลให้องค์กรนั้นปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ประชาชนผู้ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีย่อมมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้มีความเต็มใจในการชำระภาษีมากขึ้น ดังนั้นการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้เสียภาษีเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีมาชำระภาษี การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง การให้คำแนะนำเชิงชุมชน การเปิดบริการชำระภาษีให้มีความสะดวกมากขึ้นกว่าเดิมการปรับปรุงแบบฟอร์มเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีให้อ่านและเข้าใจง่าย มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติเอื้อแก่ผู้มาเสียภาษี สำหรับผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี สามารถอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายภาษีให้เข้าใจได้และต้องมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นอย่างดี เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยระดับผู้บริหารต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการ (การวางแผน การอำนวยความสะดวก การสั่งการ การประสานงานและการควบคุม) ส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติอัตราและวิธีการจัดเก็บเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ความเอาใจใส่เต็มใจให้บริการ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

3. ลักษณะของกฎหมายภาษี ปัจจัยหลักในด้านนี้ หมายถึง หน่วยงานที่ออกกฎหมายจัดเก็บภาษีซึ่งในที่นี้คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ต้องมีความชอบธรรมในการออกกฎหมายหรือมีอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษี เมื่อดำเนินการออกกฎหมายบังคับใช้แล้วลักษณะของกฎหมายต้องมีความเป็นธรรมบังคับใช้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่มีความลำเอียงหรือมีอคติต่อผู้เสียภาษี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและท้องถิ่น กฎหมายภาษีต้องกำหนดขั้นตอนการเสียภาษีไว้อย่างชัดเจนไม่กำกวมเพื่อให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการประเมินภาษี นอกจากนี้ต้องทันสมัย เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจสังคมและมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้

4. โครงสร้างภาษี ปัจจัยหลักในด้านนี้ หมายถึง กฎหมายภาษีจะต้องกำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดอัตราที่ต้องชำระ กำหนดระยะเวลาการชำระภาษี การกำหนดขั้นตอนการยื่นแบบรายการเพื่อชำระภาษี เบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มในกรณีที่ชำระภาษีไม่ตรงตามกำหนดเวลาหรือล่าช้าหรือชำระครบถ้วน บทลงโทษในการหลบเลี่ยงภาษี เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการจัดเก็บภาษี โดยข้อความทั้งหมดที่กล่าวมาต้องกำหนดไว้ใน

กฎหมายอย่างชัดเจน มีวิธีการหรือขั้นตอนการชำระภาษีได้อย่างสะดวก รวดเร็วไม่เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป และเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติทั้งผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษีและก่อให้เกิดความเป็นธรรมตลอดจนไม่มีโอกาสที่จะเสียภาษีซ้ำซ้อนและเป็นภาวะภาษีเหมาะสมอยู่ในวิสัยที่ผู้เสียภาษีจะได้รับ

ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นการรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรกลุ่มที่ 2 ในประเด็นที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ประกอบด้วย ความสำนึกในหน้าที่เสียภาษี ความพึงพอใจของผู้เสียภาษีต่อสภาพแวดล้อมการจัดเก็บภาษี ลักษณะกฎหมายและ โครงสร้างภาษีที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพไปใช้แล้ว อาจจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

1. ความหมายและความสำคัญของรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไพรัช ตระการศิรินนท์ (2548 : 52-53) ได้ให้ความหมายของรายได้ไว้ว่า รายได้ (Income) หมายถึง ส่วนประกอบของเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ในปัจจุบันเป็นเครื่องวัดถึงความสามารถในการเสียภาษี (Ability - to- Pay) ของแต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงอำนาจซื้อในช่วงเวลาหนึ่ง หรืออาจจะเก็บสะสมบางส่วนไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้นหรือใช้จ่ายในอนาคต

เฮนรี ไชมอน (Henry Simons. : 1 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ พรหมจักรแก้ว. 2551 : 10) ได้ให้แนวคิดในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทไว้ว่า ควรจะจัดเก็บจากเงินได้ของแต่ละปัจเจกบุคคล เพราะการจัดเก็บจากเงินได้แต่ละปัจเจกบุคคลถึงแม้จะมีการผลัดภาระภาษี แต่ในที่สุดภาษีทุกประเภทก็ต้องมีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ชำระ และมีผลต่อการไปลดรายได้ของปัจเจกบุคคลนั้น ได้จริง จึงต้องการให้ประชาชนที่มีเงินได้เท่ากันชำระภาษีเท่ากันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในแนวนอน (Horizontal Equity) รวมทั้งความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) ก็ควรจะใช้ฐานของรายได้

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (2543 : 1) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญด้านรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระและพึ่งพาตนเอง

ได้มากที่สุด โดยการกระจายอำนาจทางการคลังเป็นเครื่องมือที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว เนื่องจากท้องถิ่นยังต้องพึ่งพารายได้จากส่วนกลางก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า ท้องถิ่นมีอิสระทางการคลังการกระจายอำนาจนี้จึงยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการคลัง โดยเฉพาะในส่วนของรายได้ จึงนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการทำให้การกระจายอำนาจสมบูรณ์การกระจายอำนาจทางการคลังเพื่อให้ท้องถิ่นจัดเก็บรายได้เอง คือการที่รัฐมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางการคลังให้ท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายและการบริหารทางการคลังของท้องถิ่นได้เองอย่างมีอิสระในระดับหนึ่ง โดยความมีอิสระในการหารายได้ของท้องถิ่นนั้นคือ การที่ท้องถิ่นรับอำนาจในการจัดเก็บภาษีที่ตนมีอำนาจควบคุมได้เอง แต่การมีอิสระจะทำให้เกิดความแตกต่าง ดังนั้น ท้องถิ่นจึงมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านรายได้ ทั้งนี้เป็นเพราะความสามารถในการหารายได้ของท้องถิ่นแตกต่างกัน ฐานภาษีแตกต่างกัน และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการปฏิบัติจัดเก็บก็แตกต่างกัน

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543 : 92-94) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นไว้ว่า จากการที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองส่งผลให้มีการกระจายรายได้ให้ท้องถิ่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกันคือ รัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนดและแบ่งว่ารายได้ประเภทใดบ้างที่เป็นของท้องถิ่นและรายได้ประเภทใดบ้างที่ยังคงเป็นของรัฐบาลกลาง โดยกำหนดในรูปแบบของกฎหมายทั้ง ๆ ที่เป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงรวมถึงระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ การกำหนดรายได้ให้ท้องถิ่นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ฐานะทางการคลังของรัฐบาล ความพร้อมของท้องถิ่น และการเรียกร้องของท้องถิ่นรวมทั้งปัจจัยทางการดำเนินงาน และในปัจจุบันนี้ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยาและ กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างหรือที่มาของรายได้คล้ายคลึงกัน คือ ภาษีที่ท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บเอง ภาษีที่ท้องถิ่นมอบให้รัฐจัดเก็บให้และภาษีที่รัฐจัดเก็บแล้วมอบหรือจัดสรรให้ รายได้ที่ไม่เป็นภาษี เช่นค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตและค่าปรับ รายได้จากสาธารณูปโภค การพาณิชย์และทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด (เงินอุทิศ เงินบริจาค) และเงินกู้ เป็นต้น และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมได้แก่ ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ำน้ำมันและยาสูบและค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้เข้าพักในโรงแรม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รายได้ของท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การกระจายอำนาจ สมบูรณ์โดยเป็นกลไกหรือเป็นเครื่องมือที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญและกฎหมายที่ได้จัดตั้ง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของ รัฐบาล ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างทันทั่วถึงและทั่วถึง ซึ่งนั่นคือนอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นและ ระดับชาติในภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่ารายได้จากการจัดเก็บภาษีจากการค้ำ น้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญและ กฎหมายที่ได้จัดตั้ง ได้แก่ภาษีบำรุงองค์การจากการค้ำน้ำมันและยาสูบ และองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยโสธรมีการบริหารจัดการอย่างไร ซึ่งหากองค์กรมีการบริหารจัดการตามหลักการ ข้างต้นแล้วจะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีประสิทธิภาพ

2. โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

2.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่ง มีขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัด มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ที่อยู่ในจังหวัด มีฐานะเป็นนิติ บุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร (ไพโรจน์ สุวรรณฉวี. 2548 : 93-107) โดยในฝ่าย บริหารนั้นมีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นฝ่ายปฏิบัติก็ได้ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 3 ฝ่าย ดังนี้

2.1.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ตามโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จำนวน 24 - 48 คน ให้อายุของสมาชิกสภาองค์ การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งและให้สภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานสภาองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดหนึ่งคนและเป็นรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สอง คน สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 30 คน โดยกฎหมายกำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการ ตราข้อบัญญัติเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติ เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานการค้ำปลีกลั่นน้ำมัน เป็นต้น การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งข้อบัญญัติดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่ามีการใช้เงินงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างไร และการตรวจสอบการบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้และมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ไพโรจน์ สุวรรณฉวี. 2548 : 95-101)

2.1.2 ฝ่ายบริหาร ตามโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (จำนวนหนึ่งคน) ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด) เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย 2 – 4 คน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งเลขานุการและที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ได้จำนวนรวมกันไม่เกิน 5 คน สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 2 คน ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายก จำนวน 1 คนและเลขานุการนายก จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ไพโรจน์ สุวรรณฉวี. 2548 : 101-112) มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติและนโยบาย สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การ

บริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1.3 ฝ่ายปฏิบัติหรือฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นฝ่ายที่มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาฝ่ายราชการประจำ ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชารองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจกำหนดให้มีรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความจำเป็นและความเหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 17(9) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีมติประกาศกำหนดกองหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ (ชลธิ์ ยังตรง. 2546 : 78) ดังนี้

- 1) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3) กองแผนและงบประมาณ
- 4) กองคลัง
- 5) กองช่าง
- 6) หน่วยตรวจสอบภายใน
- 7) กองหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

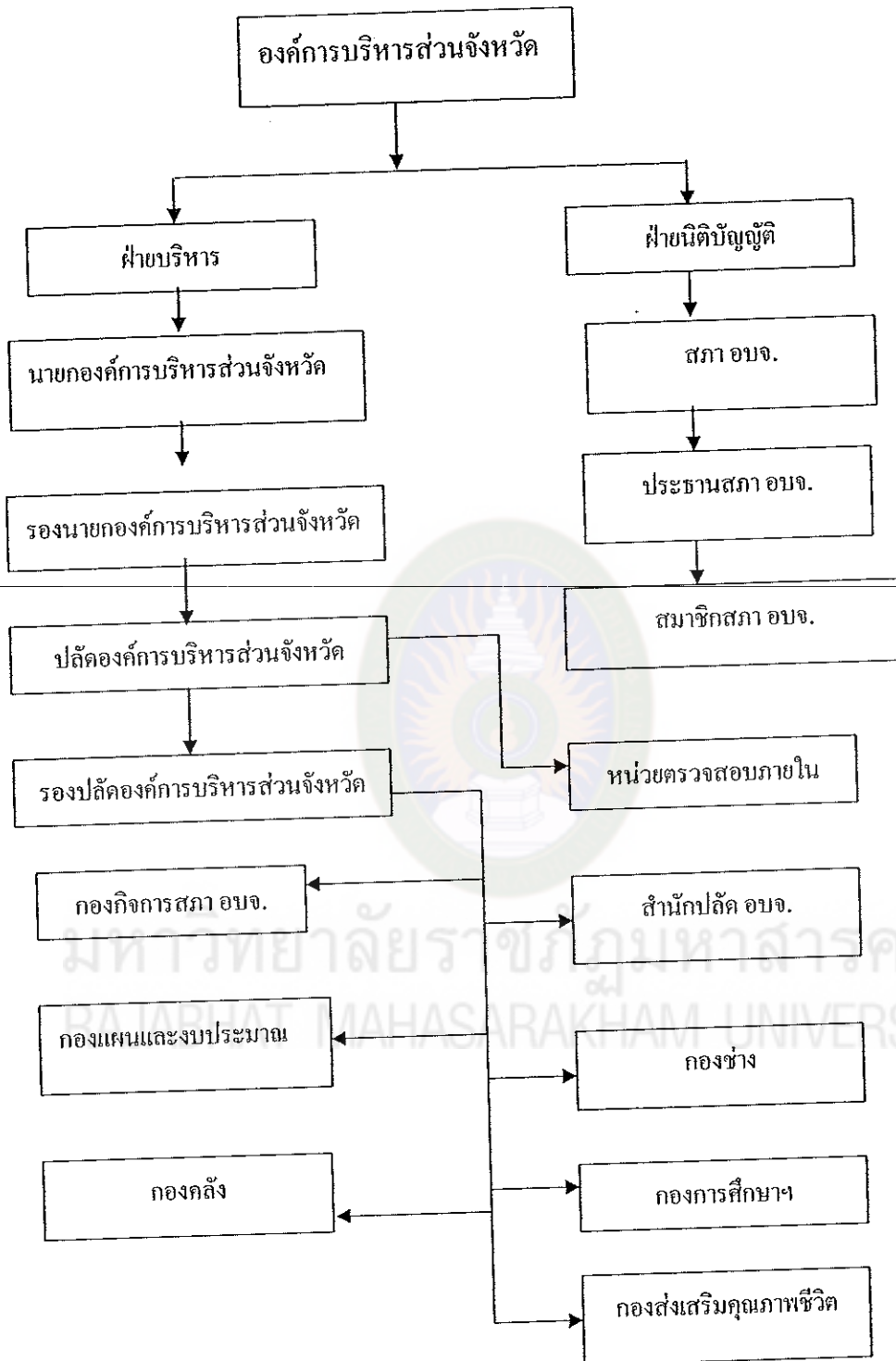
จัดตั้งขึ้น เช่น กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กองพัสดุและทรัพย์สิน กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต เป็นต้น

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2543 : 11) มีส่วนราชการทั้งหมด 1

สำนัก 6 กอง และ 1 หน่วย ดังนี้ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กองกิจการสภา
 องค์การบริหารส่วนจังหวัด กองแผนและงบประมาณ กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต กองพัสดุและทรัพย์สิน หน่วยตรวจสอบภายใน และ
 มีรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 2 คน โดยกำหนดให้กองคลังมีหน้าที่รับผิดชอบ
 เกี่ยวกับงานการเบิกจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน การ
 ตรวจสอบสำคัญในฐีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอื่น
 ๆ งานตรวจสอบสถานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียน
 คุมเงินรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ การควบคุมการเบิกจ่าย งานทำงบทดลองประจำเดือน ประจำปี
 งานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ เช่น ค่าภาษีจากการค่าน้ำมัน ค่าธรรมเนียมจากผู้เข้าพักใน
 โรงแรมและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย มีรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1
 และ 2 ดังนี้

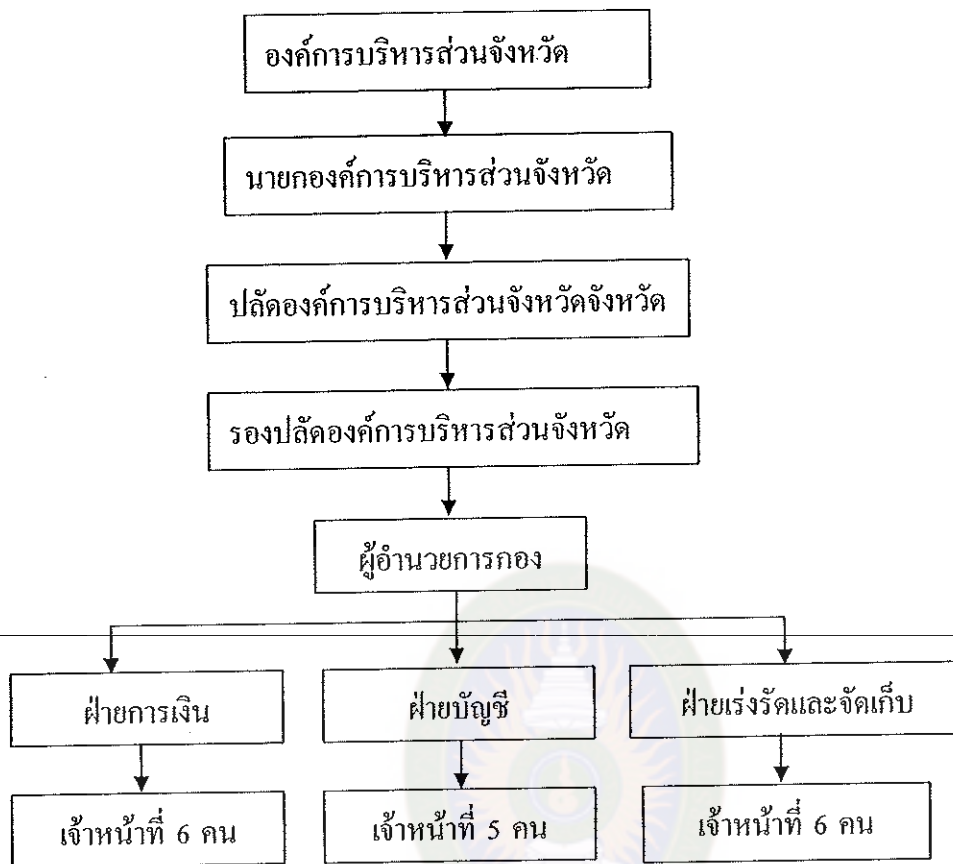

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบที่ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร. 2552ค : 14

ภาพประกอบที่ 2 โครงสร้างกองคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร, 2552จ : 19

2.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย

กฎและประกาศหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แต่ที่ มีความชัดเจนและในปัจจุบันนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศถือปฏิบัติคือ อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.2.1 ลักษณะของการดำเนินงาน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัดมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด
- 2) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวมและไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง
- 3) เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่องหรือมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

2.2.2 การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามข้อ 2.2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในลักษณะดังนี้ คือ

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัด โดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุลและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ
- 2) การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือมีการเกี่ยวเนื่องกันหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในลักษณะที่เป็นเครือข่ายในหลักการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
- 3) การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
- 4) การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์กรรมของจังหวัด
- 5) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวมถึงการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

6) ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากร แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

7) ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ใน
แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งกิจกรรมถ่ายโอนที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด “มีหน้าที่ต้องทำ”

2.2.3 การสนับสนุนงบประมาณ จากหน้าที่ภารกิจซึ่งตามอำนาจหน้าที่ที่
กฎหมายกำหนด องค์กรบริหารส่วนจังหวัดจะต้องให้การสนับสนุนงบประมาณกับหน่วยงาน
อื่นซึ่งสามารถกระทำได้ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1) การสนับสนุนให้แก่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จะกระทำ ได้แก่
เฉพาะกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่จะต้องดำเนินการเอง แต่ไม่
สามารถดำเนินการได้เอง เนื่องจากเป็นงานปฏิบัติซึ่งจะต้องใช้เทคนิควิชาการสูงและหน่วยงาน
ของรัฐนั้นมีความสามารถที่จะดำเนินการได้ดีกว่าและผลของการให้การสนับสนุนนั้นจะเป็น
ประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

2) การสนับสนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
จะกระทำได้ในกรณีที่เร่งด่วนและจำเป็น หากไม่ดำเนินการจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่าง
ร้ายแรงต่อประชาชน

3) การให้การสนับสนุนแก่ประชาชน องค์กรประชาชน ควรเป็นใน
ลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการ โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริหาร
จัดการในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยไม่ให้การสนับสนุนใน
ลักษณะของการให้สิ่งของหรือการเข้าไปดำเนินการแทน (คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2546 : 92-94)

2.3 รายได้ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

รายได้ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายซึ่ง
ครอบคลุมถึง โครงสร้างของรายได้ แหล่งรายได้และอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จำนวน 2 ฉบับ
ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.3.1 โครงสร้างรายได้

ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
มาตรา 73 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้อีกดังต่อไปนี้

- 1) ภาษีอากรตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 2) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 3) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 4) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 5) รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 6) พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 7) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่ง

ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

- 8) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรร

ให้

- 9) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

- 10) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วน

จังหวัด

2.3.2 แหล่งรายได้

แหล่งรายได้ตามที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน ก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตจังหวัด โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมัน และกิโลกรัมละไม่เกินสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม
- 2) ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับยาสูบซึ่งเก็บจากการค้าในเขตจังหวัด โดยออกข้อบัญญัติจังหวัดจัดเก็บเพิ่มไม่เกินมวนละสิบสตางค์
- 3) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร ที่ได้รับการจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา 23(4) และมาตรา 25 (6) แล้ว ไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จัดเก็บ
- 4) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา 23 (5) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จัดเก็บ

5) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

6) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

7) อากรรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น

8) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

9) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

10) ค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยออกข้อบัญญัติเรียกเก็บจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

11) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าของหน้าที่ดำเนินการภายในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นและให้ตกเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

12) ค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น

13) รายได้อื่นตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.3.3 อำนาจในการจัดเก็บรายได้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มาตรา 64, 65 และ 69 ซึ่งได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้าปลีกในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

1.1) น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินสิบสองสตางค์ สำหรับน้ำมันและกิโลกรัมละไม่เกินสิบสองสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม

1.2) ยาสูบ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินมวนละสิบสองสตางค์

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บ

ค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักใน โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียม

ใด จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มี ขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

โดยในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการ ตามกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในการบังคับเรียกเก็บ ภาษีอากรค้างชำระ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสีย ภาษีอากรได้โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึด หรือมีคำสั่ง ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว

สรุปได้ว่า การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะจัดทำบริการสาธารณะเพื่อให้บริการ ประชาชนทั้งจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากจะขึ้นอยู่กับนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วช่วยกันอยู่ก็ช่วยได้ด้วย เพราะหากมีรายได้หรือมีเงินงบประมาณมาก ก็จะทำให้สามารถ จัดทำบริการสาธารณะได้มากและทั่วถึง และในทางตรงกันข้ามหากมีเงินงบประมาณน้อย ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับย่อมจะน้อยตามไปด้วย และตามหลักการของการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นอกจากจะให้อิสระท้องถิ่นในด้านการบริหาร แล้ว อิสระทางการคลังก็เป็นหนึ่งในเป้าหมายที่สำคัญ และอิสระทางการคลังที่ว่านั้นก็คือ การให้ท้องถิ่นมีรายได้จากการจัดเก็บเอง ดังนั้น เมื่อรัฐบาลได้กระจายอำนาจให้มีอิสระ ทางการคลังคือ กฎหมายได้กำหนดให้มีอำนาจในการจัดเก็บแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องบริหารจัดการจัดเก็บอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพ ลดภาระ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลและให้สามารถพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยจะ ได้นำ ไปใช้ สำหรับทำการศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย โสธร ได้มีการจัดการเป็นไปตามแนวคิด การจัดการเชิงการบริหารของ เสนรี ฟาโย หรือ ไม่ ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย โสธร มี

การจัดการตามหลักการบริหารดังกล่าวข้างต้นแล้วจะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรมีประสิทธิภาพ

3. การจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

การจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่งที่จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ได้ตราข้อบัญญัติเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ำน้ำมันเมื่อปี พ.ศ. 2551 (ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ำน้ำมัน พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2551 เป็นต้นไป และแก้ไขเพิ่มเติม โดยข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ำน้ำมัน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2552) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 คำนิยามศัพท์ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี มีดังต่อไปนี้

3.1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

3.1.2 ภาษี หมายความว่า ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เรียกเก็บตามข้อบัญญัตินี้

3.1.3 สินค้า หมายความว่า น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกันรวมถึงน้ำมันแก๊สโซฮอล์ น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกันรวมถึงน้ำมันดีเซลที่มีส่วนผสมของไบโอดีเซลและไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) หรือ ก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์

3.1.4 ผู้ค้า หมายความว่า เจ้าของ ผู้จัดการ หรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานการค้ำน้ำมัน

3.1.5 การค้าในเขตจังหวัด หมายความว่า การจำหน่าย การผลิตเพื่อจำหน่าย การส่งหรือนำเข้ามาซึ่งน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกันหรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ เพื่อจำหน่ายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.1.6 สถานการณ์น้ำมัน หมายความว่า

- 1) สถานีบริการน้ำมัน ที่จำหน่ายปลีกน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์
- 2) คลังน้ำมันเฉพาะกรณีจำหน่ายน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการขนส่งที่มีปั๊มน้ำมันของตนเอง หรือผู้ประกอบการที่เป็นผู้บริโภคน้ำมันปลายทางเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป

3.1.7 พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รองปลัดกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการกองค้การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้ง

3.1.8 ภาษีอากรค้างชำระ หมายความว่า ภาษีที่มีได้ยื่นแบบรายการภาษี พร้อมกับชำระภาษีภายในเวลาที่ข้อบัญญัตินี้กำหนด หรือภาษีที่ชำระไว้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีต้องเสียขาดไป

3.2 อัตราภาษี การประเมินภาษีและการชำระภาษี

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเรียกเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าในเขตจังหวัดและให้ผู้ค้าเสียภาษีตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกเก็บและการเรียกเก็บภาษีและการเสียภาษีให้เป็น ไปดังต่อไปนี้

3.2.1 อัตราภาษีที่เรียกเก็บให้เป็นดังนี้ น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน อัตราลิตรละสองสตางค์ หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ อัตรา กิโลกรัมละสองสตางค์ (แก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552)

3.2.2 ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีของผู้ค้า ให้เกิดขึ้นในเวลาที่ได้รับมอบสินค้าเข้าไปในสถานการณ์ค้า

3.2.3 ให้ผู้ค้าเสียภาษีในเวลาที่มีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

3.2.4 ให้ผู้ค้ายื่นแบบรายงานภาษีตามแบบที่นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรกำหนดพร้อมกับชำระภาษีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ภายในวันที่ยี่สิบของเดือน ถัดจากเดือนที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น เศษของหนึ่งบาทของภาษีที่ต้องชำระตามวรรคหนึ่ง ให้ปัดทิ้ง

3.2.5 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) ประเมินเรียกเก็บภาษี เบี้ยปรับและเงินเพิ่มจากผู้ค้า กรณีผู้ค้าไม่ยื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือชำระภาษีไว้ไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป หรือชำระภาษิล่าช้า
- 2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกผู้ค้า หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หลักฐาน หรือสิ่งอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องใช้เวลา บุคคลนั้น ไม่น้อยกว่า เจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือนั้น(แก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552)

3.3 การชำระภาษิล่าช้า หากมีการชำระภาษิล่าช้าและไม่ถูกต้องครบถ้วนให้ผู้ค้าเสียเบี้ยปรับในกรณีและตามอัตราดังต่อไปนี้

- 3.3.1 กรณีไม่ยื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือชำระภาษิล่าช้าให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของค่าภาษีที่จะต้องเสีย
- 3.3.2 กรณียื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไป ให้เสียเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของค่าภาษีที่ขาดไปนั้น
- 3.3.3 กรณีผู้ค้าไม่ยื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือชำระภาษีขาดจากจำนวนภาษีที่ต้องเสีย ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระ โดยไม่รวมเบี้ยปรับ และการคำนวณเงินเพิ่มเติมดังกล่าวมิให้คิดทบต้น โดยเงินเพิ่มตามกรณีนี้มีให้เกินกว่าจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ

3.3.4 เบี้ยปรับและเงินเพิ่มให้ถือเป็นภาษี โดยเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มในงวดหรือลดลงตามระเบียบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

3.4 การบังคับใช้ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจบังคับใช้แก่ผู้ประกอบการกิจการจากสถานการณ์น้ำมันให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

3.4.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีจากสถานการณ์น้ำมัน ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร กำหนดและการใดซึ่งได้ดำเนินการ โดยชอบตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรจากการค่าน้ำมัน พ.ศ. 2551

ก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้เป็นอันใช้บังคับได้ต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552ก)

3.4.2 การบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และการเรียกเก็บภาษีและนำส่งภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามแบบที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกาศกำหนดและให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยโสธร เป็นผู้รักษาการตามข้อบัญญัตินี้และมีอำนาจออกประกาศ และระเบียบเพื่อปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

3.5 การจัดเก็บภาษี ผลการจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ำน้ำมันตั้งแต่มีการตราข้อบัญญัติจัดเก็บ คือปี พ.ศ. 2551 จัดเก็บได้ จำนวนศูนย์บาท (รายรับจริงประกอบงบทดลองและรายงานรับจ่ายเงินสด ประจำปี 2551) และในปี พ.ศ. 2552 จัดเก็บได้ จำนวน 93,742.43 บาท (รายรับจริงประกอบงบทดลองและรายงานรับจ่ายเงินสด ประจำปี 2552จ : 1-5)

จากผลการจัดเก็บสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรมีการจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมายมาก โดยวัดได้จากเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรควรจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมันได้ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 4,946,325 บาท (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 5) แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรจัดเก็บได้เพียง จำนวน 93,742.43 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.90 เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปใช้สำหรับกำหนดกรอบแนวคิดจะทำการศึกษาเพื่อหาสาเหตุ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

4. ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบกิจการค้ำน้ำมันในเขตจังหวัดยโสธร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ได้จำแนกประเภทลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบกิจการค้ำน้ำมันในเขตจังหวัดยโสธร เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดเก็บและการตรวจสอบได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 ประเภทที่ 1 ผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมันที่มีภาชนะบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เกิน 400 ลิตร

4.2 ประเภทที่ 2 ผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมันที่มีภาชนะบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงเกิน 400 ลิตร แต่ไม่เกิน 10,000 ลิตร

4.3 ประเภทที่ 3 ผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมันที่มีภาชนะบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงเกิน 10,001 ลิตรขึ้นไป

ตามทะเบียนผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร จำแนกตามลักษณะธุรกิจและที่ตั้งของสถานการค้าน้ำมัน จำแนกได้เป็น 3 ประเภท จำนวน 587 ราย โดยสถานการค้าน้ำมันตั้งอยู่ 9 อำเภอ ในเขตจังหวัดยโสธร ดังปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนผู้ประกอบการ			ราย
		ไม่เกิน 400 ลิตร (ราย)	เกิน 400 ลิตร แต่ไม่เกิน 10,000 ลิตร (ราย)	ตั้งแต่ 10,001 ลิตร ขึ้นไป	
1	เมือง	62	21	14	97
2	เลิงนกทา	94	12	10	116
3	ไทยเจริญ	30	6	0	36
4	ทรายมูล	24	8	2	34
5	คำเขื่อนแก้ว	75	5	4	84
6	มหาชนะชัย	55	7	4	66
7	กุฉุขุม	79	7	6	92
8	ค้อวัง	17	4	1	22
9	ป่าติ้ว	29	8	3	40
รวมทั้งสิ้น		465	78	44	587

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร. 2552ข : 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่ในประเทศ

อรัญญา เกลี้ยงสะอาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนา คือ ระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน ภาวะผู้นำ ความสามารถในการประมาณการและการติดตามประเมินผล

นภดล เลี้ยงพรม (2543 : 66) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพองค์ประกอบทางการบริหารด้านกำลังคน การเงิน(งบประมาณ) วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 ศึกษาสภาพการให้บริการด้านสาธารณสุข ของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 และศึกษาระดับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการบริหารกับการพัฒนางานให้บริการด้านสาธารณสุขของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 ผลการศึกษา พบว่า สภาพองค์ประกอบทางการบริหาร โดยรวมของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและองค์ประกอบในทุกด้านที่ทำการศึกษา ได้แก่ ด้านกำลังคน เงิน (งบประมาณ) วัสดุอุปกรณ์และด้านวิธีการบริหารจัดการทั้งหมดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการบริหารกับการพัฒนางานให้บริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญตามสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.878$) โดยระดับความสัมพันธ์ของการพัฒนางานการให้บริการสาธารณสุขโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขเขต 6 กับองค์ประกอบทางการบริหารด้านกำลังคนและวิธีการบริหารจัดการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r_{xy} = 0.212$)

ชัยรัตน์ สุรศักดิ์นิธิกุล (2544 : 80-81) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของทีมงาน พนักงานธนาคารออมสินภาค 7 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการบริหารของพนักงานธนาคารออมสินภาค 7 ศึกษาประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของพนักงานธนาคารออมสินภาค 7 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการบริหารกับประสิทธิภาพของทีมงานพนักงานธนาคารออมสินภาค 7

พบว่า 1. องค์ประกอบทางการบริหารของพนักงานธนาคารออมสินภาค 7 ในด้านการวางแผน การฝึกอบรม การนิเทศและติดตามผล และการจัดการข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับสูง ซึ่งเชื่อว่า พนักงานมีส่วนในการปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง 2. ประสิทธิภาพของทีมงานของ พนักงานธนาคารออมสินภาค 7 โดยภาพรวมแล้วพนักงานของธนาคารออมสินภาค 7 มี ประสิทธิภาพของทีมงานอยู่ในระดับสูง 3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการบริหาร กับประสิทธิภาพของทีมงานของพนักงานธนาคารออมสินภาค 7 พบว่าองค์ประกอบทางการ บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของทีมงานของพนักงานธนาคารออมสินภาค 7 อยู่ใน ระดับ .05

ขนิษฐา กรพิพัฒน์ (2546 : 120-121) ได้ศึกษารายได้ รายจ่าย และวัดความ พยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม วัดอุปประสงค์เพื่อ ศึกษาโครงสร้างรายได้ รายจ่าย สถานะทางการคลังและวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม โดยการเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครปฐม จำนวน 101 แห่ง จากจำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล 102 แห่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี ผลการศึกษาพบว่า ความพยายามในการจัดเก็บภาษี โรงเรือนและที่ดิน มีความแตกต่างระหว่างค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี โรงเรือน และที่ดินสูงสุด ร้อยละ 67.0 และดัชนีต่ำสุด ร้อยละ 5.3 8 ความพยายามในการจัดเก็บภาษีป่า ยมีความแตกต่างระหว่างค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บสูงสุด ร้อยละ 39.0 และดัชนีต่ำสุด ร้อยละ 5.0 ส่วนความพยายามในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ มีความแตกต่างระหว่างค่าดัชนี ความพยายามในการจัดเก็บภาษีสูงสุด ร้อยละ 90.0 และดัชนีต่ำสุด ร้อยละ 71.0

พรชัย ลิขิตตระกูลวงศ์ (2546 : 60-64) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมิน ประสิทธิภาพของระบบงานกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็น ปัจจุบัน ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 วัดอุปประสงค์เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพระบบงานกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็น ปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารรายงานผลการจัดเก็บภาษีปีงบประมาณ 2544 และ ปีงบประมาณ 2545 แล้วนำมาข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา พบว่า ผลการจัดเก็บภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงิน ได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มในภาพรวมผลการจัดเก็บ ได้เพิ่มขึ้น ทุกประเภทแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีซึ่งส่วนหนึ่งมาจากผลของ กำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็นปัจจุบัน

วชิรา หล้าประมูล (2546 : 64-68) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษี
 สรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา โครงสร้างภาษี
 ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี ประเภทภาษีที่สำคัญที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัด
 เชียงใหม่ โดยเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรจริงกับประมาณการรายได้ภาษี โดย
 การวิเคราะห์ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเทียบกับมูลค่า
 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP) พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดเก็บภาษีต่อ
 อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่และต่อต้นทุนในการจัดเก็บ รวมถึงการวิเคราะห์ประเภทภาษีสำคัญที่ทำ
 รายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บ
 เมื่อเทียบกับประมาณการแล้ว สามารถจัดเก็บภาษีทุกประเภทได้สูงกว่าประมาณการ ในปี
 2544-2545 คิดเป็นร้อยละ 0.78 และ 1.63 และมีค่าความพยายามคือ 1.01 และ 1.02 เมื่อพิจารณา
 เปรียบเทียบผลการจัดเก็บ และประมาณการกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด(GDP แล้ว สามารถ
 จัดเก็บโดยเฉลี่ยได้เพียง 2.88 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด แสดงว่าประชาชนมีการชำระภาษี
 เพียง 2.88 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเมื่อเทียบกับประมาณการ โดยเฉลี่ยกับมูลค่าผลิตภัณฑ์
 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 3.03 แสดงว่าสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ยังสามารถขยายฐาน
 การจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเพิ่มขึ้นได้อีก และเมื่อพิจารณาศักยภาพในการจัดเก็บภาษีของ
 เจ้าหน้าที่แล้วสามารถจัดเก็บรายได้ภาษีอากรตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540-2545 โดยเฉลี่ยต่อคน
 แล้วคิดเป็นจำนวน 8.079 ล้านบาทต่อปี เสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อการจัดเก็บภาษี 100 บาท คนละ
 2.414 บาท

ศิริโรจน์ นาคลอนอม (2547 : 66-67) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดรายได้ภาษียาสูบ
 และประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษียาสูบ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บ
 ภาษียาสูบในประเทศไทยและศึกษาปริมาณการบริโภคยาสูบ ซึ่งจากการศึกษา จะทำให้ทราบ
 ถึงปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษียาสูบและประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี รวมถึงดัชนี
 การวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการบริหาร
 การจัดเก็บภาษีและประมาณรายได้ในการจัดเก็บภาษียาสูบในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า
 รายได้ภาษียาสูบภายในประเทศและการเข้าภาษีจากต่างประเทศ จะเพิ่มขึ้นเมื่อผลิตภัณฑ์มวล
 รวมภายในประเทศต่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานและเมื่อรัฐมนตรีนโยบายเปิด
 เสรีทางการค้าและดำเนินนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบจะทำให้รายได้ภาษียาสูบใน
 ประเทศลดลง ขณะเดียวกันภาษียาสูบจัดเก็บจากการนำเข้าจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้
 เพราะการนำเข้ายาสูบจากต่างประเทศทำให้ผู้ที่บริโภคยาสูบที่ผลิตภายในประเทศส่วนหนึ่ง

หันไปบริโภคยาสูบที่นำเข้าจากต่างประเทศ การใช้นโยบายของรัฐเพื่อลดการบริโภคยาสูบ ยังส่งผลให้ประชาชนส่วนหนึ่งมีความลำบากในการบริโภคยาสูบและมีจำนวนไม่น้อยที่เปลี่ยนพฤติกรรมโดยการเลิกบริโภคยาสูบ ส่วนประสิทธิภาพในการจัดหารายได้ของภานียาสูบพบว่า ดัชนีในการจัดประสิทธิภาพของรายได้ยาสูบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.067 จากค่าที่ได้มีค่ามากกว่าหนึ่ง แต่ประสิทธิภาพในการจัดหารายได้ของยาสูบยังอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยรัฐบาลจัดเก็บรายได้ภานียาสูบมากกว่าประมาณการเพียง 1,100.46 ล้านบาทหรือร้อยละ 8.96 ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมการบริโภคยาสูบการใช้มาตรการทางด้านภานียาสูบและพฤติกรรมของผู้บริโภคยาสูบเปลี่ยนไปโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

สรญา ช่อเพชร (2547 : 91-92) ได้ศึกษาการบริหารการจัดเก็บภานียาสูบโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัดดูประสงศ์ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภานียาสูบของรัฐบาลศึกษาได้แก่ เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเมืองพัทยา ทำการเปรียบเทียบระหว่างอัตราการเพิ่มของรายได้จากภานียาสูบโรงเรียนและที่ดินกับอัตราการเพิ่มของจำนวนโรงเรียน โดยใช้ดัชนีการวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภานียาสูบมาใช้วิเคราะห์ภานียาสูบ จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารการจัดเก็บภานียาสูบโรงเรียนและที่ดินนั้นถือได้ว่าเป็นภานียาสูบประเภทหนึ่ง ที่ท้องถิ่นได้ทำการจัดเก็บได้ อยู่ในขอบข่ายที่มีประสิทธิภาพ ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพบริหารการจัดเก็บภานียาสูบโรงเรียนและที่ดินเทศบาลในแต่ละภาค อยู่ในเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการบริหารการจัดเก็บภานียาสูบโรงเรียนและที่ดินมีความใกล้เคียงกัน ดังนี้ ภาคกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.31 ภาคเหนือกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.31 ภาคตะวันออกกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.57 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 2.59 ภาคตะวันตกกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 4.61 ภาคใต้กลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 3.06 ในการบริหารการจัดเก็บภานียาสูบประเภทนี้ถึงแม้จะพบว่าเทศบาลดังกล่าวอยู่ในเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพก็ตามแต่ว่าท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องเสริมให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถมีรายได้มาจากการบริหารภายในท้องถิ่น ได้อย่างสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

อรนุช นิยะโมสถ (2547 : 59-62) ได้ศึกษาการจัดหารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจากภานียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณีการจัดเก็บภานียาสูบค้ำปลิกน้ำมัน วัดดูประสงศ์เพื่อศึกษาการจัดเก็บภานียาสูบค้ำปลิกน้ำมัน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บให้มีประสิทธิภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภานียาสูบค้ำปลิกน้ำมัน พบว่า

การจัดเก็บภาษีค้ำปลิกน้ำมันให้มีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรภาครัฐมีส่วนสำคัญทั้งในระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้จัดเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีค้ำปลิกน้ำมันเองแต่เก็บภาษีโดยเจ้าหน้าที่สรรพสามิตจัดเก็บให้ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการทบทวนระเบียบข้อบัญญัติในการจัดเก็บภาษี เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ผู้ประกอบการสถานค้ำปลิกยังมีความเข้าใจในบทบาท ภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อท้องถิ่นค่อนข้างน้อย จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร บทลงโทษตามกฎหมายหากหลบหนีหรือหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษี ทำให้ผู้ประกอบการค้ำปลิกน้ำมันพยายามหลบหนีหรือหลีกเลี่ยงภาษี ระบบการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังไม่ทำให้เกิดการจัดเก็บภาษีขาดประสิทธิภาพ และหน่วยงานควรปรับปรุงข้อบัญญัติเกี่ยวกับอัตราบทลงโทษ และให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายและการจัดเก็บภาษีควรให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บเอง การเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่จำเป็น และทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ก่อนออกปฏิบัติงาน

นอกจากนั้นควรปรับปรุงระบบการจัดเก็บให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีมากขึ้น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยสถานะทางการคลังให้ประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

ลดาวัลย์ สงกรานต์ (2548 : 50-52) ได้ศึกษาปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษีในเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษี เปรียบเทียบปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษีโดยจำแนกตามเพศ อาชีพ ระยะเวลาที่มาใช้บริการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ประชาชนผู้เสียภาษีในเขตเทศบาลตำบลท่าข้าม จำนวน 164 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวก ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ ปัญหาการยอมรับคุณภาพของบริการ ปัญหาความสามารถของผู้รับบริการ และปัญหาความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาความแตกต่างตามเพศ อาชีพ และระยะเวลาที่มาใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจษฎา ชะอุ่มพันธ์ (2548 : 51-52) การศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบสัดส่วนใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พบว่า 1. ผู้เสียภาษีท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อปีตั้งแต่ 20,000 – 50,000 บาท 2. ผู้เสียภาษีบำรุงท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้วย เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมเป็นด้าน 2 ด้าน คือ ด้านสถานที่ให้บริการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นและด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลางและมีความคิดเห็นด้วยในระดับมากอีก 2 คือ ด้านวิธีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น และด้านระเบียบ/กฎหมายเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องถิ่น

นฤมล เกลิมบุญ (2548 : 110-112) ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี วัดดูประสงฆ์เพื่อศึกษาโครงสร้างของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่น ภาษีป้าย และอากรฆ่าสัตว์ ผลการจัดเก็บภาษี และวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความพยายามในการจัดเก็บภาษีก่อนและหลังปรับ โครงสร้างหน่วยจัดเก็บขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี โดยวิธีระบบภาษีแทนและวิธีสมการถดถอยเชิงซ้อน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรีแตกต่างกันตามลักษณะของฐานภาษี เมื่อมีการเปลี่ยน โครงสร้างหน่วยจัดเก็บภาษี ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่นและภาษีป้ายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความพยายามสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยปานกลาง แต่ในส่วนของอากรฆ่าสัตว์พบว่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีมักมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นผลของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างหน่วยจัดเก็บภาษีมักทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรีจัดเก็บภาษีได้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับรายได้จากภาษีอากรที่ควรจัดเก็บได้เพิ่มขึ้น

ภารุจีร์ กำแหง (2550 : 109-114) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพิษณุโลก วัดดูประสงฆ์ 1. ศึกษาโครงสร้างด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล 2. ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่นและภาษีป้าย โดยใช้ข้อมูลในระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2548) 3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีทั้ง 3 ประเภท ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพิษณุโลกส่วนมากมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 93.3 ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด และองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพิษณุโลกประมาณร้อยละ 62.77 ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีป้ายน้อย สำหรับภาษีบำรุงท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมักและน้อยในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดย องค์การ

บริหารส่วนตำบลประมาณร้อยละ 45.8 มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่น้อยและ ร้อยละ 54.2 มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่มาก

วรรณญา เลิศกวินชนะกิจ (2550 : 67-69) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง สมุทรปราการ วัตถุประสงค์เพื่อปัจจัยภายในองค์การ ปัจจัยแวดล้อมองค์การ และ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน องค์การ ปัจจัยแวดล้อมองค์การ กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ ผลการศึกษา พบว่า 1. ปัจจัยภายในองค์การอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ศักยภาพผู้บริหาร ศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน การสื่อสารและเทคโนโลยีและธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัย แวดล้อมองค์การ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนจากประชาชน การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกอยู่ในระดับมาก 3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในองค์การและปัจจัยแวดล้อมองค์การอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โคลิน,ฮาวานี, พูนีส, ชัมเนต และ มาสว (Colin, Bhavani, Puneet, Somnath, and Mashn. 2000 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Technical efficiency และ Scale efficiency ของภาษีในรัฐอินเดีย โดยใช้ข้อมูล 15 รัฐในอินเดีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 – 1981 ถึงปี ค.ศ. 1992 – 1993 ซึ่งแสดงบนเงื่อนไขผลิตภัณฑัวมวลรวมในรัฐ (SDP) ข้อมูลภาคเกษตร, ข้อมูล ความยากจน, ลักษณะความแตกต่างของขนาดเมือง จากการพิจารณาความแตกต่างในวิธีการไม่ สามารถให้เหตุผลว่ามีประสิทธิผล เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่สำคัญกำหนดความแตกต่างระหว่าง รัฐ ในกรณีนี้เงื่อนไขของปัจจัยสะท้อนให้เห็นความสามารถในการชำระภาษีและสามารถ อธิบายความแตกต่างในส่วนแบ่งภาษี ผลการวิเคราะห์พบว่าผลของค่า Technical Efficiency มี รัฐ Rajasthan ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ค่าแตกต่าง 7 เปอร์เซนต์และรัฐ West Bengal ซึ่งมี ประสิทธิภาพแค่ 88 เปอร์เซนต์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐได้ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีน้อยมาก สุดท้ายมีเพียง 5 รัฐที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีสูงสุด และมีเพียง 2 รัฐที่เก็บภาษีได้ 100 เปอร์เซนต์ ตั้งแต่ต้นคือ Maharashtra และ Uttar Pradesh และมี 4 รัฐที่มีประสิทธิภาพใน การเก็บภาษี 90 เปอร์เซนต์คือรัฐ Andhra Pradesh, Tamilanadu, และ Orissa

ฮาย (Hays. 2004 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An empirical of taxpayer's attitudes and behavioral intentions regarding compliance with federal income tax laws พบว่าการเพิ่มเติมของการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษีในบางสถานการณ์ จะเป็นการช่วยเหลือสำหรับผู้ที่มียาได้ต่ำ ขณะที่การช่วยเหลืออย่างเข้มแข็งนี้ก่อให้เกิดการสร้างความสมานฉันท์ของสังคมและการจำกัดการช่วยเหลืออย่างเข้มแข็งนี้ก่อให้เกิดการสร้างความสมานฉันท์ของสังคมและการจำกัดการช่วยเหลือก่อให้เกิดความร้ายแรงตามมา

ลือบวิส (Lofqvist. 2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Tax avoidance, dividend signaling and shareholder taxation in an open economy พบว่า การหลีกเลี่ยงภาษีจากภาษีเงินได้มีอัตราร้อยละมากกว่าการหลีกเลี่ยงภาษีจากภาษีการบริโภค โดยผลที่ได้ชี้ให้เห็นว่าต้นทุนที่ลดลงจากการหลีกเลี่ยงภาษี อัตราภาษีเงินได้จะลดลงและอัตราภาษีจากการบริโภคทั่วไปจะเพิ่มขึ้น

ไลน์เนอร์ (Lightner. 2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An analysis of the tax-rate differential between ordinary and capital gains tax-rates and its effect on the structure of corporate payouts พบว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการตัดสินใจจ่ายค่าจ้างของบริษัท และเสนอว่าการพิจารณากฎหมายอัตราภาษีเงินได้บ้านาญ สามารถจูงใจให้ประชาชนหันมาลงทุนในการทำประกันชีวิตเพิ่มขึ้น

คาตุคัส (Katuscak. 2004 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Essays in public economics and social capital พบว่า เมื่อเงินเดือนและการได้รับผลประโยชน์อื่นเป็นการเก็บภาษีที่สูงกว่าอัตราภาษีจากการได้ผลประโยชน์จากหุ้น นั่นคือเป็นการเพิ่มเหตุจูงใจทางภาษีที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตราสารการจ่ายค่าชดเชยของบุคคล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดเก็บภาษีเป็นการจัดหารายได้ให้กับภาครัฐซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีและผู้เสียภาษี ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้หรือผู้ที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี การจัดเก็บภาษีจึงมีความสำคัญขึ้นอยู่กับว่ากฎหมายภาษีต้องออกโดยชอบของกฎหมายมีอำนาจบังคับใช้ โครงสร้างของภาษีมีความชัดเจน เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและประชาชนผู้เสียภาษีมีความภาคภูมิใจในฐานะที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนำมาใช้กำหนดเป็นตัวแปรกลุ่มที่ 2 คือ ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีจากการค้ำน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

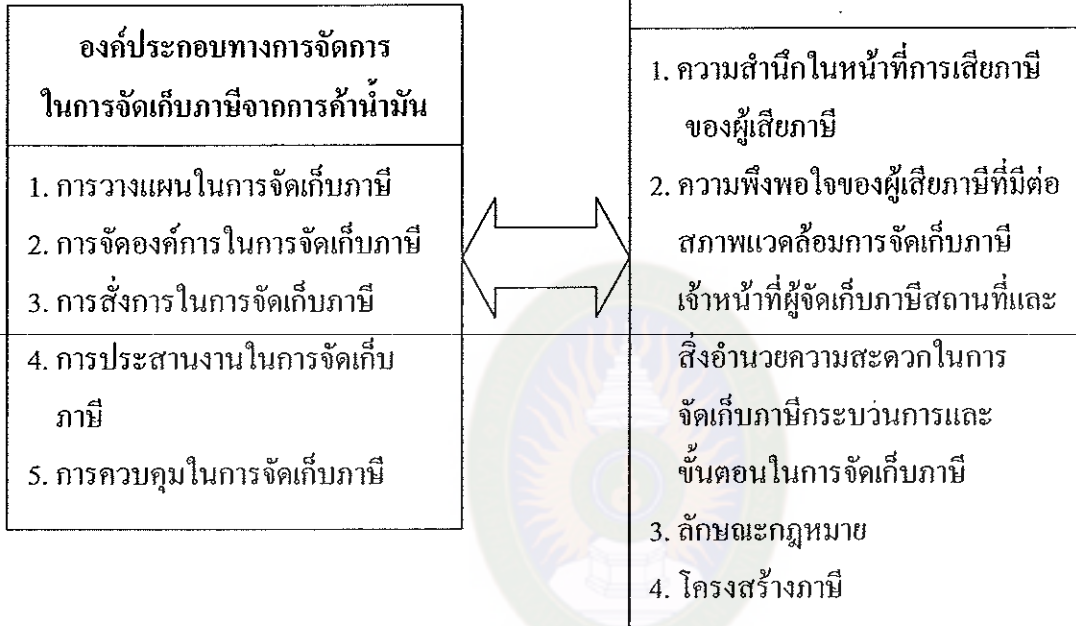
ประกอบด้วยปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ได้แก่ ด้านความสำนึก
 ในหน้าที่การเสียภาษี ด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมการจัดเก็บภาษี ด้านลักษณะของ
 กฎหมายภาษีและด้าน โครงสร้างภาษี ทั้งนี้หากองค์กรนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้แล้ว อาจจะทำให้
 การองค์กรมีการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบทางการจัดการที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพใน
 การจัดเก็บภาษีจากการค่าน้ำมัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ประยุกต์
 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเชิงบริหารของ เฮนรี ฟาโย (Henri Fayol) เป็นกรอบในการกำหนด
 ตัวแปรอิสระ และประยุกต์ใช้แนวคิดหลักการที่ดีในการจัดเก็บรายได้ 4 ประการ ของอดัม
 สมิท (Adam Smith ; อ้างถึงใน ไพรัช ตระการศิรินนท์. 2548 : 44) หลักความเสมอภาคใน
 การจัดเก็บภาษีของ เกริกเกียริติ พิตต์นส์เสรีธรรม (2546 : 149) เช่น ปัจจัยหลักที่มีความสำคัญ
 ต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
 และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2543 : 92-94) จาก
 การศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็น
 กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรกลุ่มที่ 2

ตัวแปรกลุ่มที่ 1

ภาพประกอบที่ 3 : กรอบแนวคิดในการวิจัย
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY